

*De eigen rechtspositie van
kinderen met een 1F-ouder*

Ik heb recht op mijn eigen rechten

COMITÉ FOUTE KINDEREN BESTAAN NIET

Het Comité Foute Kinderen Bestaan Niet is opgericht door jongeren die onder de oude Vreemdelingenwet vallen, dus voor 1 april 2001 naar Nederland zijn gekomen en asië hebben aangevraagd samen met hun ouders. Hun vader wordt verdacht van oorlogsmisdaden en heeft daarom geen bescherming als vluchteling gekregen. Daarom vallen deze jongeren niet onder het generaal pardon en hebben zij nog altijd geen verblijfsvergunning. Het Comité bundelt de belangen van deze jongeren en komt voor hen op in politieke en publieke discussies.

JUSTITIA ET PAX

Justitia et Pax is de wereldwijde, katholieke organisatie voor gerechtigheid en vrede. Zij wil katholieken informeren, inspireren, motiveren en mobiliseren om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van een rechtvaardige wereldsamenleving. Daarnaast staat zij bisdommen en kerkelijke organisaties bij op het terrein van rechtvaardigheid en vrede. Justitia et Pax is actief in zo'n 130 landen over de hele wereld.

Justitia et Pax Nederland
Postbus 16334
2500 BH Den Haag
Tel. 070 313 68 00
E-mail: info@justitiaetpax.nl
www.justitiaetpax.nl

**JUSTITIA
ET PAX**

DEFENCE FOR CHILDREN INTERNATIONAL

Defence for Children International komt wereldwijd op voor de rechten van kinderen. Met onderzoek, voorlichting, belangenbehartiging, actie en rechtshulp verdedigt Defence for Children International de rechten van kinderen en stelt schendingen daarvan aan de kaak. Leidraad van het werk is het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Defence for Children International
Postbus 75297
1070 AG Amsterdam
Tel. 020 420 37 71
E-mail: info@defenceforchildren.nl
www.defenceforchildren.nl

**DEFENCE FOR
CHILDREN
International**

Ik heb recht op mijn eigen rechten

*De eigen rechtspositie van
kinderen met een 1F-ouder*

Foute kinderen bestaan niet

Kinderen worden vaak vergeten in de discussie over het verblijfsrecht van mensen die ervan verdacht worden mensenrechten te hebben geschonden. Justitia et Pax Nederland en Defence for Children International nemen het voor hen op. Met deze brochure zetten we de zonen en dochters van vermeende oorlogsmisdadigers die in Nederland asiel hebben aangevraagd in de schijnwerpers.

Als mensenrechtenorganisaties pleiten Justitia et Pax Nederland en Defence for Children International voor een intensieve strafrechtelijke vervolging van eenieder die verdacht wordt van oorlogsmisdaden. Straffeloosheid is een doodsteek voor mensenrechten en dus ook voor kinderrechten.

Deze brochure gaat over de kinderen van een ouder met een 1F-achtergrond. 1F staat voor dit artikel in het Vluchtelingenverdrag van Genève. Daarin staat dat vluchtelingen bij wie ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat zij zich onder meer schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdrijven, geen asielbescherming mag worden gegeven. Het komt maar heel zelden voor dat deze personen strafrechtelijk vervolgd (kunnen) worden. Aan de andere kant kan de persoon met het 1F-label vaak niet uitgezet worden, omdat hem of haar in het land van herkomst waarschijnlijk een onmenselijke of vernederende behandeling wacht. Op grond van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is uitzetting dan niet mogelijk. Daardoor leven mensen met een 1F-label jarenlang in een vacuüm: geen verblijfsvergunning en geen terugkeer. Als de gezinsleden van deze persoon geen zelfstandige asielmotieven hebben, worden zij meegezogen in deze uitzichtloze situatie.

Bij de uitwerking van het generaal pardon werd duidelijk dat de partners en kinderen van mensen met een 1F-label niet in aanmerking kwamen voor het generaal pardon. Voor tientallen jongeren bleek dit een bittere teleurstelling te zijn. Zij besloten tot het oprichten van een comité dat met steun van Defence for Children International en Justitia et Pax voor hun belangen opkomt: het Comité Foute Kinderen Bestaan Niet.

Het Comité werkt aan een documentaire, is al in de Tweede Kamer geweest en heeft zich gepresenteerd op een expertmeeting. Nu bereiden de leden zich voor op een hoorzitting in de Tweede Kamer die gehouden wordt nadat staatssecretaris Albayrak van Justitie een brief over haar visie op de 1F-problematiek aan de Tweede Kamer heeft verzonden.

De jongeren staan niet alleen in hun roep om rechtvaardigheid en erkenning van hun rechten. Bijdragen aan deze brochure van bijvoorbeeld Amnesty International, UNICEF Nederland, de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR, VluchtelingenWerk Nederland en de projectgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken tonen aan dat de steun voor een onafhankelijke rechtspositie én verblijfsvergunning voor deze kinderen groot is.

Met deze brochure willen de leden van het Comité Foute Kinderen Bestaan Niet hun eigen levensverhaal vertellen. "Er wordt zoveel over ons gesproken en ook snel geoordeeld", zei één van hen, "maar weten ze wel wie ik ben?"

Victor Scheffers
Directeur Justitia et Pax Nederland

Jan-Pieter Kleijburg
Directeur Defence for Children International

De kinderen van een ouder met 1F

5	Inleiding Defence for Children International <i>Net zo gewoon als elk ander pardonkind</i>
7	Arita <i>Van de hel via de hemel terug naar de hel</i>
11	Azita <i>Ik denk dat ik na tien jaar recht heb om mijn rechten te krijgen</i>
14	Susan <i>De rechter denkt dat mijn vader de rechten van mensen heeft vernield</i>
15	Sadaf <i>Ik heb recht op een eigen toekomst</i>
17	Arezo <i>Ik vind Nederland een fijn land om in te wonen en te studeren en later te gaan werken</i>
19	Bijdragen van anderen Justitia et Pax <i>1F en mensenrechten in Nederland</i>
20	Marieke van Eik, advocaat <i>De reikwijdte van artikel 1F Vluchtelingenverdrag</i>
21	Zaina <i>Een vader of een verblijfsvergunning?</i>
22	Marië's Dumont <i>Het basisgevoel van vrouwen is ons als kind ontgenomen</i>
24	Unicef Nederland <i>Kinderen belanden door 1F in limboland</i>
25	Joost Bosland, psychotherapeut <i>Anwar weet niet hoe hij dit op school moet uitleggen</i>
26	Brief Nederlands Juristen Comité Mensenrechten, 5 juni 2007
28	Brief Amnesty International Nederland, 11 juni 2007
30	Memo Vluchtelingenwerk, 13 december 2007
31	Brief werkgroep vluchtelingen van de Raad van Kerken
32	Brief UNHCR, 14 november 2007

Net zo kwetsbaar en gewoon als elk ander pardonkind

In de nadagen van het generaal pardon begonnen er bij Defence for Children International (DCI) brieven binnen te druppelen van kinderen die óók al heel lang in Nederland waren maar niet bin-
nen de regels van de ‘afwikkeling malatenschap oude Vreemdelin-
genwet’ (pardonregeling) vielen.

De brieven van jongeren met een ouder die van oorlogsmisdaden wordt verdacht en een zogeheten 1F tegenwerping heeft, sprongen eruit. Hoe moesten zij nu aan hun klasgenoten, voetbal- en dans-
vrienden uitleggen dat ze bij nader inzien toch niet bij die groep van 26.000 uitgeprocedeerde asielzoekers hoorden? Psychothera-
peut Joost Bosland beschrijft hoe dit dilemma kinderen kan
beschadigen (pag. 25).

De veertienjarige Sadab uit Wageningen schreef DCI: “Ik woon al
tien jaar op een kamer op een asielzoekerscentrum. Samen met
mijn ouders en broer. Ik was vier jaar toen we uit Afghanistan
kwamen. Ik weet alleen nog dat we daar heel bang waren. Op dit
moment is iedereen blij met de pardonregeling, maar wij moeten
nog steeds wachten. Alleen maar omdat mijn vader een piloten-
opleiding heeft gedaan. Ik ben heel ontevreden met mijn leven. Ik
heb geen zekerheid. Ik kan me niet concentreren en niet genieten
van het leven. Waarom moet mijn leven zo veel verschil hebben
met andere kinderen? Wat is dan dat grote verschil tussen ons? Ik
heb vaak nachtmerries. Ik wil graag rustig slapen. Ik ben mijn
leven hier pas echt begonnen en ik wil hier ook eindigen.” En zijn
broer Milad voegt eraan toe: “Mijn vrienden denken aan spel-
tjes, aan party’s en aan vakanties. Maar ik denk de hele tijd aan
of ik in Nederland mag blijven en hoe lang de onzekerheid nog
zal duren. Ik hoop dat jullie mijn leven kunnen begrijpen en mij
kunnen helpen uit deze situatie.”

Deze jongeren met een 1F-ouder zijn gemiddeld nog veel langer
in Nederland dan het doorsnee ‘pardonkind’. Ook voor hen is ge-
streden om ze in Nederland te houden. De brede maatschappelijke
beweging die maakte dat het generaal pardon een feit werd op de
eerste dag na de Tweede Kamerverkiezingen, was er ook voor
hen. Ook zij zijn immers geworteld in de Nederlandse samenle-
ving en ook zij kunnen onmogelijk nog schadeloos naar het land
van hun ouders worden uitgezet.

Sjansen

De meeste jongeren die zijn aangestoten bij het Comité Foute
Kinderen Bestaan Niet zijn Afghaans en vrouw. Jonge, hyper-
moderne meiden die nachtmerries over boerka’s hebben. Zij kwa-
men hier toen ze vier, vijf, zes jaar, in ieder geval een heel jong
kind, waren. Nu zijn ze veertien, vijftien, zestien jaar. Het is voor
deze jonge vrouwen onmogelijk om nog een leven op te starten
in Afghanistan. Het land waar we met heel veel moeite zo min

mogelijk Nederlandse militairen naar toe sturen omdat het te ge-
vaarlijk is. Het land waar het straatbeeld wordt bepaald door
mannen. Het land waar je niet mag sjansen op het schoolplein.
Dat is allemaal al erg genoeg voor de jonge Afghaanse vrouwen
in Afghanistan maar daar kun je geen in Nederland opgegroeide
puber naar toe sturen.

Discriminatie

Defence for Children International beschouwt het uitsluiten van
deze kinderen op grond van een omstandigheid die hun ouder
betreft een schending van het non-discriminatiebeginsel zoals dat
is vastgelegd in artikel 2 van het Internationaal Verdrag inzake de
Rechten van het Kind (IVRK). De kern van dit verdrag is de ver-
plichting om bij beslissingen die kinderen aangaan, het belang
van het kind voorop te stellen. In de uitwerking van de pardon-
regeling is van een belangenafweging op dit terrein niets terug te
vinden, laat staan dat de belangen van het kind voorop zijn
gesteld. Sterker, in de besluiten in de vreemdelingenrechtelijke
procedures is zelden iets terug te vinden van een onafhankelijke
belangenafweging over de betrokken kinderen.

“Waarom moet mijn leven zo veel verschil hebben met andere kinderen? Wat is dan dat grote verschil tussen ons?”

Onveilig

De vaders van de meeste leden van het Comité Foute Kinderen
Bestaan Niet zijn uitgesloten van asielbescherming omdat ze on-
derdeel uitmaakte van de Afghaanse veiligheidsdienst Khad/Wad.
In de asielprocedure is hierna niet meer gekeken naar individuele
verantwoordelijkheden, naar wat de vader in kwestie zelf heeft
gedaan. Advocaat Marieke van Eik en UNCHR schrijven daar in
deze bundel meer over. Door deze collectieve aanpak is de kans
levensgroot dat er ook niet naar de individuele positie van de
kinderen is gekeken. Als je vaststelt dat iemand misschien oor-
logsmisdaden heeft gepleegd, hoe veilig zou het dan voor een
kind van zo’n ouder zijn om terug te keren? Bovendien, als een
vader niet uitgezet kan worden omdat hij daarmee blootgesteld
zou kunnen worden aan een onmenselijke behandeling (artikel 3
EVRM), hoe waarschijnlijk is het dan dat je als kind wel veilig
terug zou kunnen? En als je moet vaststellen dat een kind door
het 3-EVRM beletst bij vader niet uitgezet kan worden, is het
dan niet de hoogste tijd voor een verblijfsvergunning voor het
kind op grond van internationale verdragsverplichtingen die Ne-
derland op dit terrein is aangegaan, vastgelegd in de b-grond van
artikel 29 Vreemdelingenwet 2000?

Loyaliteit

Onvermijdelijk komen we bij de gevaarlijke vergelijking met de kinderen van 'onze eigen' oorlogsmisdadigers, de kinderen van de NSB. Waarom is het een generatie later nog altijd zo moeilijk om in Nederland te zeggen: "Mijn vader was een NSB'er"? We kunnen er nog steeds niet aan wennen dat foute ouders goede kinderen kunnen hebben. Denk maar terug aan de discussies rondom Maxima's vader. De bijdrage van Mariés Dumont in deze brochure illustreert dit menselijk falen in niet mis te verstane woorden. En het wel: onze jongeren van het Comité Foute Kinderen Bestaan Niet bevinden zich in de veel ingewikkeldere positie van kind van een 'verdrachte'. Een verdrachtmaking gebaseerd op, daarover is bijna iedereen het inmiddels wel eens, een ambtsbericht van Buitenlandse Zaken dat te generaliserend is en waarvoor de bronnen onbekend zijn. Aan de ene kant staat de absolute ernst van de verdenking en aan de andere kant het feit dat er niet vervolgd wordt en dus ook niet komt vast te staan waaraan de ouder schuldig zou zijn. Deze spaagaat duwt jongeren in een onmogelijk loyaliteitsconflict. Zoals Clara uit Angola zo treffend verwoordt: "Mijn vader heeft IF, maar eigenlijk vind ik dat niet eerlijk. Ten eerste: Omdat hij heeft nooit iemand vermoord. Ten tweede: Hij heeft iemand nooit pijn gedaan. Ten derde: Omdat mijn vader is geen moordenaar".

Gezinsleven

Tenslotte nog het argument van de mensen die vinden dat de kinderen van IF-ouders geen verblijfsvergunning zouden moeten krijgen omdat we dan vanwege de verplichtingen uit artikel 8 EVRM, het recht op gezinsleven, ook aan de vaders vastzitten. Om te beginnen is het natuurlijk buitengewoon bevreemdend om te lezen dat politici bang zijn voor de werking van mensenrechten. Maar dat terzijde. Als het recht op gezinsleven werkelijk zo serieus genomen zou worden, dan kon Defence for Children International voor een belangrijk deel haar helpdesk sluiten. Meer dan de helft van de vragen die op vreemdelingeurechtelijk terrein binnenkomen gaan over de bescherming van gezinsleven. Het gaat dan bijvoorbeeld om heel onschuldige Nederlandse ouders met

een 'illegaal' kind of Nederlandse kinderen met een 'illegale' ouder. Zelfs voor hen is het al schier onmogelijk om het respect voor gezinsleven agetwongen te krijgen. Los daarvan staat artikel 8 EVRM een belangrijke beperking toe. Als de Nederlandse staat erin slaagt duidelijk te maken dat bijvoorbeeld het belang van de openbare orde zwaarder zou moeten wegen dan het recht op gezinsleven, dan staat het Europese Hof voor de Rechten van de Mens een inmenging toe.

In het IVRK is een veel striktere bescherming van het recht van het kind vervat om bij zijn ouders te leven. Hier geen uitzonderingen in het kader van de openbare orde en veiligheid. Maar wel één heel belangrijke beperking: ouders en kinderen horen bij elkaar te kunnen zijn zolang dat in het belang van het kind is. Mocht het ooit tot vervolging van de IF-vaders komen in Afghanistan of elders en uitzetting mogelijk zijn, dan zal het belang van deze jongeren waarschijnlijk toch eisen dat zij in Nederland kunnen blijven. Een dergelijke scheiding maakt elk kind mee als zijn vader of moeder in de gevangenis belandt. Maar dan weet je wel waar je aan toe bent en hoe lang de scheiding gaat duren. Op z'n minst zouden de jongeren dan zelf kunnen beslissen of ze hun vader achterna reizen of dat ze toch in Nederland willen blijven.

Hechten aan je toekomst

Artikel 8 EVRM gaat behalve over gezinsleven tevens over respect voor het privé-leven van het kind, een recht dat ook in artikel 16 IVRK is terug te vinden. Het is de hoogste tijd dat de kinderen van IF-ouders die hier al jarenlang zijn, zowel in letterlijke als figuurlijke zin hun recht op privacy gewaarborgd gaan zien. Dat betekent: niet meer als pubermeid bij je ouders en je broertjes en zusjes in één benauwde caravan in een uithoek van het land hoeven te wonen. Maar het betekent ook: je eindelijk mogen hechten aan je vrienden, je leven in Nederland, en aan je toekomststromen.

Carla van Os

Defence for Children International

Arita herinnert zich veel van de angst die ze voelde toen haar vader in Afghanistan werd bedreigd. Ze is altijd bang geweest hem kwijt te raken en nu zit hij in Nederland in een gevangenis. Ze dacht dat ze thuis was in Nederland. Maar nu blijkt dat ze zich te vroeg gelukkig heeft gerekend.

Van de hel via de hemel terug naar de hel

Mijn naam is Arita en ik ben geboren in 1991 in Afghanistan (Kabul). Ik ben een vluchteling. Ik ben met mijn moeder, vader, twee broertjes en zus op 5 augustus 1998 naar Nederland gevlucht. Mijn vader is een politieke vluchteling. Hij heeft zijn leven en dat van ons aan Nederland gegeven om ons leven te beschermen. Hij zit nu inmiddels acht maanden vast in een uitzetcentrum, want hij wordt gezien als een IF'er en hij wordt het land uitgezet. Er wordt vermoed dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan het schenden van mensenrechten, vandaar dat hij IF heeft gekregen.

Zijn functie in Afghanistan was administratief medewerker bij Khad/Wad en hij heeft nooit iemand iets misdaan. Hij werkte voor slachtofferhulp voor mensen die in de oorlog familieleden hadden verloren. Omdat hij een officier bij de Khad/Wad was, wordt hij beschuldigd maar hij is niet persoonlijk getoetst. Dat vind ik heel erg, dat hij op zijn hoofd de IF-sticker krijgt. Het woord IF is voor heel gevaarlijke gewelddadige misdadigers en dat is hij absoluut niet en dat weet de IND ook. Mijn vader heeft zijn en ons leven in gevaar gebracht om zijn vaderland te verbeteren en dat is toch geen misdaad?

We zijn gevlucht voor de Mujaidin en Taliban die mijn vader wilden arresteren en vervolgens wordt hij het land uitgezet. Terug naar de plaats waar we van gevlucht zijn. Dat vind ik een mensenrechtenschending: om zonder naar mijn vaders persoonlijke omstandigheden of naar zijn rechten te kijken ons gewoon in de handen van de vijand te geven. Die Taliban en Mujaidin zitten nog steeds in de regering van Afghanistan.

En wat heb ik misdaan dat ik ook als IF-kind afgewezen wordt en dat ik ook het IF-sticker heb gekregen?

“Ik hoorde iedereen gillen en huilen van angst en ik dacht dat we dood zouden gaan. Ik plaste in mijn broek”

Ongelukskind

Dit is mijn levensverhaal. Ik ben geboren in de koude maand januari 1991 in Kabul en we woonden in de wijk Makroyan nr. 3. Ik ben het jongste kind en een ongelukskind dat in de oorlog geboren is. Toen ik werd geboren, waren er al gevechten tussen

foto: Kaas Bakker

Arita. Met mijn schoolvriendinnen.

de Mujaidin-groeperingen. Er wilden toen acht groepen aan de macht komen. Het was dus alleen maar schieten en mensen doden. De economie was heel slecht en we hadden geen luxe. Mijn ouders probeerden ons eten te geven om te overleven. Dat kan ik me natuurlijk niet zelf herinneren. Als peuter was ik een heel vrolijk kind. Het was niet veilig om naar een kinderdagverblijf te gaan dus ik vermaakte me thuis met mijn broertjes en zus. Mijn ouders werkten en mijn zus heeft mij het meeste opgevoed. Mijn moeder was docent en mijn vader werkte bij slachtofferhulp om voor ons geld te verdienen. We waren de hele dag thuis, want buiten spelen was niet veilig. Ik weet nog dat mijn ouders zeiden dat ik soms flauwviel van het huilen. Dat kan ik mezelf niet herinneren. Ik pakte altijd mijn broertjes speelgoed af maar ze wilden niet moeilijk doen omdat ze dan bang waren dat ik flauw zou vallen. Er was niet echt een omgeving waar ik kon spelen. Maar ik had het naar mijn zin en ik vond het leuk om alles te ontdekken.

Van mijn jongste kindertijd kan ik me herinneren dat er alleen maar raketten vielen en er geschoten werd en daar was ik heel erg bang van. Het ergste wat ik heb meegemaakt was in de wintertijd, het was een hele koude maand. Vroeg in de ochtend werd er bij de flat van dichtbij geschoten. Ik was in paniek wakker geworden en moest zonder schoenen aan, aan mijn vaders hand naar beneden rennen. We gingen naar het huis van de buurman om

ons te verstoppen. Daarna zijn we snel naar een kelder gevluht. Achteraf hoorden we dat het huis van de buurman door een raket was getroffen dus toen hadden we veel geluk. Ik hoorde iedereen gillen en huilen van angst en ik dacht dat we dood zouden gaan. Ik plaste in mijn broek. We zaten in een donker hok en er werden steeds mensen die gewond waren binnengebracht. Daar was ik heel bang om bloed en dode mensen te zien. Na drie dagen van gevechten kwamen mensen van de groepering Sajaaf binnen. Als ik die naam hoorde was ik al bang. Toen moest ik ze in werkelijkheid zien en dat was mijn nachtmerric. Ze kwamen de kelder binnen en ze zochten mijn vader. Ik zag twee mannen op blote voeten en ze droegen lange sjajals, lange haren, baarden, snorren en wapens. Het was heel eng om te zien en ik was heel erg bang.

Ik zat bij mijn vader op zijn schoot te huilen. Ze triepen de naam van mijn vader. Het was donker en ze zagen gelukkig mijn vader niet in de hoek. Daarna moesten we snel weg vluchten en toen ik buiten kwam was het ineens heel donker bewolkt en overal lag glas op de grond. Dat vond ik heel eng om te zien. Van alle kanten kwamen er kogels maar gelukkig heeft mijn vader ons aan de overkant gebracht en toen was het even stil. We hebben op onze bloten voeten in de sneeuw gelopen, twee uur, naar mijn oma toe. De straten waren stil en doodeng en het enige wat je hoorde was schietgeluiden. We zijn een week bij oma gebleven en toen moesten we daar ook vluchten omdat ze er achterkwamen waar mijn vader was. Daarna had ik nachtmerries over die twee Sajaaf-leden en werd ik vaak angstig en huilend wakker. Dan ging ik mijn vader zoeken om te kijken waar hij was. Als mijn vader naar buiten ging mocht dat niet van mij. Dan zat ik te gillen omdat ik bang was dat hij zou worden opgepakt door die gasten.

Arita. Aan het werk op school

Mijn hondje

Toen zijn we in een wijk gaan wonen waar mijn vader zich kon verstoppen en daar was het iets veiliger. In de wijk konden we niet buiten spelen maar toen heeft mijn vader een hondje (Gito) voor ons gekocht en met dat hondje had ik heel erg pret. We hebben maanden in dat huis gewoond zonder vrienden of vriendinnen en ik was heel blij met mijn hondje. Dat was alles voor me. Daarna moesten we verhuizen naar een ander huis en daar wilden die bewoners niet dat we ons hondje meenamen. We moesten mijn hondje weg doen. Er was niemand die hem wou en bij moest op straat gaan wonen als zwerfhond. Het heeft mij heel erg pijn

Arita. Met mijn vrienden.

gedaan om hem achter te laten. Ik ben een week ziek geweest van verdriet en de manier waarop dit ging zal ik nooit vergeten. Toen de Taliban kwam mochten we helemaal niet meer naar buiten. De hele dag moesten we thuis zitten en er was geen school of tv. Als meisje mocht ik niet zonder boerka de deur uit. Mijn zus was veertien jaar en ik was zeven jaar en we mochten nergens heen. Mijn broertjes moesten met mijn vader elke dag naar de moskee om te bidden ook al waren zij eigenlijk geen moslims. Het was geen leuk leven om de hele dag thuis zitten zoals in een gevangenis.

Toen het een tijdje niet zo gevaarlijk was zijn we in ons oude huis gaan wonen. Tot de dag dat er weer naar mijn vader gezocht werd. Hij was gelukkig bij mijn tante gaan logeren, we wisten dat hij misschien zou worden opgepakt. Er kwamen op een dag weer mannen (Taliban) met geweren aan onze deur kloppen maar mijn moeder deed de deur niet open. Toen hebben ze ingebroken en zijn ze binnengekomen. Ik was zo bang dat ik weer bijna in mijn broek geplast had van angst. Mijn moeder weigerde om te zeggen waar mijn vader was. Toen kreeg ze een klap op haar hoofd. En wij, de kinderen, gingen hard gillen en huilen. Ze hebben toen het hele huis doorzocht maar ze konden mijn vader niet vinden. Toen zijn ze weggegaan. Dezelfde dag zijn we naar een oom gegaan en die heeft ons geholpen. We zijn met het hele gezin met een bus uit Afghanistan gevluht naar het buurland Pakistan. Dat was in 1998.

“Ik zie geen toekomst voor mezelf in Afghanistan als een westers opgevoed kind”

Het laatste stuk moesten we lopen. Het was mijn eerste reis. Ik vond het heel eng om tussen de bergen te lopen met mijn moeder en zus om over de grens te komen. Mijn vader en broers zijn met de bus over de grens gegaan. Wij moesten illegaal met een man de grens oversteken en ik kon me herinneren dat we alleen maar kamelen tegenkwamen en heel lang gelopen hebben langs de bergen. Na de grens hebben we elkaar uiteindelijk weer gevonden. In Pakistan was het eindelijk veilig en ik hoefde niet bang meer te zijn. Het leek of we van de hel naar de hemel waren gegaan.

Arita. Op mijn kamer.

Groen land met koelen

We hadden vrienden van mijn vader ontmoet en die hadden voor ons in Islamabad een huis gevonden. Na een paar maanden kwamen er weer mensen die indirect met mijn vaders arrestatie te maken hadden en dus was het weer niet veilig. Toen hebben mijn ouders besloten om verder te vluchten. Diezelfde vriend van mijn vader heeft toen onze papieren geregeld en toen zijn we naar Karaji gegaan. Naar een hotel en vanuit het hotel zijn we naar het vliegveld gebracht door een gast die voor ons papieren had geregeld. Hij heeft ons op het vliegtuig gezet. Na een paar uur vliegen moesten we op een ander vliegveld overstappen en zijn we weer na uren vliegen op Schiphol geland. Het was 5 augustus 1998. Toen zijn we met een busje naar een huis gegaan. We reden over het plateau en ik zag toen een groen land met veel koelen. De volgende dag zijn we bij Zevenaar afgezet en we moesten zoeken naar het aanmeldcentrum. Na een tijdje hadden we eindelijk het centrum gevonden. Ik was heel erg blij maar ik

“Alles wat ik had meegemaakt probeerde ik te vergeten door er niet over na denken en ik voelde me ook alsof ik opnieuw geboren was”

vond het ook heel erg eng wat er met ons ging gebeuren. Na een paar dagen zijn we met de bus naar Zwolle gebracht, daar was een opvangcentrum. We hebben daar eten en kamers gekregen en het was heel leuk om met verschillende culturen om te gaan en ik moest naar school. Het was heel leuk om Nederlands te leren tellen en schrijven maar praten was heel moeilijk.

Na een paar maanden zijn we naar Den Haag verhuisd en we moesten alleen met de trein voor de eerste keer reizen en ik vond

het heel erg spannend. We hebben twee jaar in de Aanvullende Opvang (AVO) gewoond. Ik ging naar school en ik zat toen in groep 3. Ik had vriendinnetjes en mijn zus ging naar de taalschool, mijn oudste broer zat op het Johan de Witt-college en mijn jongste broer zat in groep 5. Mijn ouders gingen ook naar school (taal- school) om Nederlands te leren. Ik ging buiten spelen, heb vriendjes en vriendinnetjes gemaakt. Ik vond de taal moeilijk maar toch kwam ik ver op school. Ik ben tussen Nederlandse kinderen opgegroeid buiten en op school.

Herboren!

Na twee jaar zijn we verhuisd naar een zelfstandige woning met mijn eigen slaapkamertje. Toen voelde ik me echt thuis en ik dat huis wonen we nog steeds. Alles wat ik had meegemaakt probeerde ik te vergeten door er niet over na denken en ik voelde me ook alsof ik opnieuw geboren was. Ik voelde me hier thuis en ik dacht dat ik hier voor altijd mocht blijven. Mijn ouders hielden zich bezig met onze aistelzaak en daar hoefde ik me niet druk over te maken. Ik had het druk op school met leren. In 2005 ging mijn zus trouwen met een Nederlandse jongen en later kregen ze een meisje. Mijn nichtje dat is alles voor me, ik pas vaak op haar, dat vind ik heel erg leuk. Ik ben een hele troese tante. Ik heb mijn basisschool afgemaakt en ik zit nu op de Vrije school in Den Haag en doe VMBO/HAVO derde jaar. Ik kan niet wachten om mijn diploma te halen zodat ik verder kan studeren. Ik wil psychologie gaan studeren. Ik heb zo veel toekomstplannen hier. Ik heb hier zo veel vrienden en vriendinnen en ik ben samen met ze opgegroeid. We kunnen eigenlijk niet zonder elkaar. De vreemde talen vind ik het moeilijkste maar toch haal ik goede cijfers. Begint dit jaar kregen we de brief dat mijn vader het land moest verlaten. Dat was voor mij een schok. Het was de dag nadat

“Als het veilig is in Afghanistan, wat doen die Nederlandse troepen daar dan?”

mijn nichtje met de ambulance naar het ziekenhuis was gebracht. Ze was heel erg ziek. Daar waren we zo van geschrokken. En de volgende dag moest mijn vader naar de vreemdelingendienst om een brief in ontvangst te nemen. Hij is toen meteen opgepakt en in vreemdelingenbewaring gezet. Hij wou na het bezoek aan de vreemdelingendienst naar het ziekenhuis gaan om zijn kleinkind te zien. Maar hij is ter plekke aangehouden en niet meer teruggekomen tot de dag van vandaag. Mijn zus heeft in juni een zoonje gekregen en hij heeft hem nooit gezien. Mijn wereld is ingestort en dat had ik nooit verwacht na tien jaar in Nederland. Dat mijn vader zomaar opgepakt kan worden om het land uitgezet te worden!

Geen hoop en geen toekomst

Ik heb nu geen hoop en geen toekomst meer om over na te denken en het enige wat ik denk is dat mijn vader elk moment uitgezet kan worden. De angst en de nachtmerries zijn teruggekomen. Ik ben heel erg teleurgesteld in alles wat ik tot nu toe heb bereikt. Ik leef nu dag in dag uit met angst en durf niet over morgen te denken. Ik geniet wel elk moment van mijn neefje en nichtje en de dierbare mensen waar ik om geef omdat ik ze misschien nooit meer zal zien. Het voelt alsof ik van alles afscheid moet nemen. Ik ben bang om naar de hel terug te gaan. Ondanks alles probeer ik toch op

school mijn best te doen. Ik hoop dat ik mijn vader zal terugzien en dat we toch nog het generaal pardon zullen krijgen. Dat is mijn enige hoop op dit moment. Ik was zo blij toen ik hoorde dat wij ook misschien onder het generaal pardon zouden vallen, want alle mensen in onze omgeving kregen een verblijfsvergunning. Wij voldeden ook aan alle eisen voor generaal pardon dacht ik. Tot het moment dat we hoorden dat we er geen recht op hebben omdat mijn vader IF heeft.

Ik heb geen toekomst in Afghanistan want, ik kan mijn eigen taal niet en schrijven en lezen al helemaal niet. Ik ga niet naar een land

waar vandaan ik gevlucht ben om vervolgens weer terug te gaan naar dezelfde mensen die nu in Afghanistan regeren. Ik zie geen toekomst voor mezelf in Afghanistan als een westerse opgevoed kind dat zich moet aanpassen aan alle strenge islamitische regels.

Als ik me niet aanpas dan zal ik misschien ontevred worden en gedood. Dat soort dingen gebeuren nu weer. En als het veilig is in Afghanistan, wat doen die Nederlandse troepen daar dan? Er is geen garantie dat ik veilig terug kan en ik wil niet terug.

De vrcemdelingebewaring van de vader van Arita is inmiddels opgeheven.

Arita. Op school.

foto: Kees Bakker

Ik denk dat ik na tien jaar het recht heb om mijn rechten te krijgen

Azita is al tien jaar in Nederland. Ze zit vol met vragen. Vragen over haar rechten. Waarmee wordt zij gestraft voor iets wat over haar vader gaat? Waarom kan ze nog steeds geen internet krijgen? Waarom wordt ze zo onmenselijk behandeld? Waarom heeft ze niet dezelfde rechten als andere kinderen?

Mijn naam is Azita. Ik ben een meisje van zestien jaar, en woon nu tien jaar in Nederland. Ik was zes jaar toen we naar Nederland vluchten voor een betere toekomst en voor onze veiligheid. Ik kan me helemaal niks herinneren van hoe het in Afghanistan was en in wat voor omstandigheden ik daar gewoond heb. Toen wij in Nederland kwamen wist ik helemaal niet wat een verblijfsvergunning was, wat 'een negatief' was, wat de IND betekende. Ik was toen een kind en begreep al deze dingen niet. Maar langzamerhand begreep ik alles, honderden mensen kwamen op het AZC en gingen na een korte tijd weer weg omdat ze een verblijfsvergunning kregen, maar wij, wij staan nog steeds waar we tien jaar geleden ook stonden. In de loop der tijd werden mijn zorgen steeds groter over mezelf en mijn familie, onze toekomst. Van al die zorgen ben ik depressief geworden. Ik krijg nu hulp van de gestelijke gezondheidszorg en ik ben doorverwezen naar een arts. Maar het is eigenlijk wel logisch dat ik in een depressie ben geraakt omdat ik al tien jaar achter de hekken van een asielzoekerscentrum leef.

Ik wil antwoorden!

Ik heb geen vrijheid, geen rechten en dat allemaal alleen omdat mijn vader in de IF-groep zit. Ik ben zijn dochter dus heb geen rechten en krijg ik straf omdat mijn vader in de IF-groep zit. Ik heb altijd gedacht dat elke mens eigen rechten heeft in Nederland, maar dat is niet zo want alleen omdat ze mijn vader verdenken, krijgen wij ook geen verblijfsvergunning. En ik ben het ook niet eens dat mijn vader al tien jaar van oorlogsmisdaden verdacht wordt. Want hoelang kan nou een onderzoek duren? Na tien jaar hebben ze dus nog niks tegen mijn vader gevonden. Heel mijn jeugd heb ik in asielzoekerscentra doorgebracht. Ik word gestraft voor iets waarvan ze denken dat mijn vader heeft gedaan. Als ik nou tien jaar geleden een moord had gepleegd werd ik allang vrijgesproken omdat ik minderjarig ben. Maar van deze IF-straf

Azita. Bij de ingang van AZC Luttelgeest.

foto: Kees Bakker

“Maar het is eigenlijk wel logisch dat ik in een depressie ben geraakt omdat ik al tien jaar achter de hekken van een asielzoekerscentrum leef”

komen wij met het hele gezin zelfs na tien jaar niet af. Waarom eigenlijk? Als iemand een moord pleegt wordt toch ook niet het hele gezin gestraft? Ik wil van iemand antwoorden op mijn vragen. Waarom worden wij zo onmenselijk behandeld waarom kunnen we na tien jaar geen recht krijgen op een verblijfsvergunning?

Ik woon hier met mijn vader, moeder en een zusje van twaalf jaar een zusje van tien jaar en een zusje van twee jaar. Mijn twee jongste zusjes Nadia en Tarana zijn hier in Nederland geboren. En ik en Nazifa waren heel jong toen wij hier in Nederland kwamen. Ik en mijn zusjes zijn hier opgegroeid met een heel andere cultuur. We herinneren ons helemaal niets uit ons eigen land. We kunnen niet in het Afghaans lezen en schrijven. We praten thuis ook Nederlands met elkaar. Zelf zit ik op een christelijke school. Als ik ooit terug moet naar Afghanistan en ze komen eraachter dat ik op een christelijke school heb gezeten dan word ik als een niet-

Azita. Met mijn zusje.

foto: Kees Bakker

foto: Kees Bakker

moslim gezien en zal ik dood worden gemaakt. Ik word heel erg bang als ik aan zulke dingen denk. Ik kan me niet voorstellen om in Afghanistan te leven. Hoe moet ik me ooit aanpassen aan die cultuur? Mijn hele toekomst wordt verpest. Ik ben ook te oud om nog Afghaans te leren. En niemand zal dat ook toelaten, want in Afghanistan hebben vrouwen geen rechten.

Te veel gezien

Ik heb in deze tien jaar heel wat gezien in asielzoekercentra en zulke dingen kun je nooit vergeten het zal altijd een nare herinnering blijven. Ik heb in de gangen van het asielzoekercentrum gezien dat mannen elkaar dood wilden slaan. Ik heb mensen gezien die tegen hun wil werden uitgezet. Ik heb mensen gezien die dagen achter de poort van het asielzoekerscentrum hebben geslapen omdat ze het centrum werden uitgezet. Ik heb hele nare demonstraties meegemaakt die met geweld eindigden. Verder heb ik mensen gekend die door alle ellende zelfmoord pleegden en mensen die medische hulp nodig hadden maar die niet kregen omdat ze hen niet geloofden. Dit heeft een hele slechte invloed op mij gehad, ik was bang dat zoets ook mij kon overkomen. Er wordt gezegd dat elk kind rechten heeft, maar waarom heb ik dan die rechten niet? Ik en mijn zusje zitten op een middelbare school we hebben heel veel huiswerk waarvoor Internet nodig is, maar na zelfs tien jaar hebben wij geen recht op Internet. Ik woon nu tien jaar in Nederland maar tot nu toe heb ik zelfs Amsterdam

niet gezien en dat allemaal omdat we de mogelijkheden daarvoor niet hebben, we hebben geen auto, we hebben geen familie of kennissen in Nederland wonen waar we een dagje heen kunnen. Met schoolreizen kan ik ook nergens heen omdat we geen verblijfsvergunning hebben. Dan voel ik me zo rot dat iedereen naar mij komt en medelijden heeft. Wat voor rechten heb ik eigenlijk wel? Alleen het recht nog om in leven te blijven. Is dat nog het enige recht dat ik heb?

Als zwervers

Ik heb vijftien jaar op een AZC in Ossendrecht gewoond waar we met zijn vijven op een kamer hebben gewoond. We wachtten als zwervers tot het 17.00 uur was en dat we eten kregen. Vijftien jaar hebben wij klaargemaakte voeding gehad ook al lustte je het niet je moest het eten want je kreeg niks anders. Verder heb ik acht maanden op een AZC in Schijndel gezeten waar we in caravans woonden. Omdat we midden op een schooljaar verhuisden moest ik een jaar over doen. Toen kwamen we hier in AZC Luttelgeest. In Luttelgeest woon ik nu ongeveer vier jaar. Met zoveel verhuizingen heb ik het heel moeilijk gehad, je komt elke keer in een nieuwe omgeving, je krijgt nieuwe leraren en je moet nieuwe vrienden maken.

Ik zit op de Emelwerda College in Emmeloord, ik ga elke dag met de bus naar school. Ik zit nu bijna vier jaar op de Emelwerda College. Sinds ik op de middelbare school zit, heb ik altijd moeten vechten om op een hoger niveau te komen. Ik weet niet of het aan mij ligt maar ik ben op deze school altijd onderschat, misschien omdat ik een asielzoeker ben of om een andere reden maar ik heb

“Als ik ooit terug moet naar Afghanistan en ze komen erachter dat ik op een christelijke school heb gezeten, dan word ik als een niet-moslim gezien en zal ik dood worden gemaakt”

foto: Kees Bakker

in die vier jaar wel bewezen dat ik meer kon dan dat ze van mij verwachten. Met mijn cijfers gaat het heel erg goed, alle leraren zijn wel tevreden over mij.

foto: Kees Bakker

Op school vragen soms ook mijn leraren hoe het komt dat we zolang in Nederland zijn en dat we niet in de pardonregeling vallen. Dan ben ik even stil want ik weet niet hoe ik het moet uitleggen. Moet ik zeggen dat mijn vader in de IF-groep zit of ons hele gezin? Want als mijn vader in de IF-groep zit waarom valt de rest van ons gezin dan niet onder het pardon? Wij worden niet hetzelfde behandeld als de rest van de kinderen die meer dan vijf jaar in Nederland wonen op een asielzoekerscentrum, want die kinderen vallen wel onder het pardon. Is dit gelijke behandeling van kinderen? Ik dacht dat alle kinderen gelijke rechten hadden? Of heb ik zo'n ernstige misdaad gepleegd dat ik als een crimineel behandeld moet worden? Waarmee word ik niet hetzelfde behandeld als de andere asielzoekerskinderen?

Ik vind dat wij wel onder het pardon moeten vallen, want wij wonen tien jaar in Nederland en ik vind dat er genoeg onderzoek is gedaan naar mijn vader. Ze hebben niks tegen hem gevonden. En in die tien jaar zijn wij nooit in aanraking gekomen met de politie en we hebben niets crimineels gedaan. Ik denk dat ik het recht moet hebben om hier in Nederland te wonen want, ik ben opgegroeid in deze cultuur, ik volg al tien jaar hier onderwijs.

De oplossing

Ik heb wel nagacht over een oplossing voor het IF-probleem. Ik heb op school geleerd dat ze in een rechtszaak zeggen: "Je bent onschuldig zolang je schuld niet bewezen is". Tegen mijn vader is in deze tien jaar niks bewezen, ik vind dat er een bepaald aantal jaren moet zijn waarbinnen de IND onderzoek kan doen of iemand terecht IF heeft. Als na een aantal jaren niks bewezen kan worden, moeten ze diegene niet meer beschuldigen van IF, vind ik.

“Heb ik zo'n ernstige misdaad gepleegd dat ik als een crimineel behandeld moet worden?”

Wat ik moeilijk vind in mijn leven is dat ik zo onzeker leef. Ik ben bang voor de toekomst, ik maak me zorgen hoe dit allemaal af zal lopen. Eerst snap je al deze dingen niet maar langzamerhand worden je zorgen steeds groter. Ik heb er helemaal genoeg van om zo in onzekerheid en in spanning te leven. Ik wil rechten hebben zoals elke kind dat heeft. Ik wil een goed leven hebben waarin je niet bang bent voor de toekomst en waarin je leeft net als de anderen. Als ik nou weet wat voor misdaad ik gedaan heb dan zou ik het niet erg vinden om nog tien jaar hier straf te krijgen, maar als ik en mijn familie onschuldig zijn waarom worden we dan zo als een crimineel behandeld? Ik wacht al tien jaar op mijn rechten die ik als kind moet krijgen en ik denk dat ik na tien jaar het recht heb om mijn rechten te krijgen.

Susan en Sadaf zijn zussen. Ze wonen met hun ouders, broertjes en zusjes in een caravan. Susan is bang dat ze in Afghanistan wordt uitgehuwelijkt aan een heel oude man met een baard.

De rechter denkt dat mijn vader de rechten van mensen heeft vernield

Ik ben Susan. Ik ben vijftien jaar en ik kom uit Afghanistan en ik woon sinds 1999 in Nederland. Ik wil graag een stukje verhaal over ons vertellen. Ik woon hier al acht jaar met mijn ouders, zus, zusje en broertje. Mijn vader zit in de zogenaamde IF-groep waar wij dus ook tot behoren en waardoor wij helaas niet onder het generaal pardon vallen. De rechter denkt dat mijn vader de rechten van mensen heeft vernield. Maar de rechter heeft geen bewijs. Ik wil graag vertellen wat er met ons zou gebeuren als wij terug zouden keren naar Afghanistan. Mijn moeder moet dan een boerka dragen, die heeft zij normaal niet om. Ze mag ook niet werken of leren, wat zij hier wel doet. Zij krijgt hier Engelse les en Nederlands en zij volgt het regelmatig. Mijn vader mag dan ook niet werken, hier doet hij vrijwilligerswerk. Als hij teruggaat wordt hij vermoord. Verder worden mijn zus en ik dan uitgehuwelijkt aan mannen van zestig of zeventig jaar oud met een lange witte baard. Wij moeten dan trouwen. We zijn verplicht anders maken zij mijn moeder af en dan blijven mijn kleine zusje van zeven jaar en mijn broertje van tien jaar alleen achter. Zij moeten dan waarschijnlijk op straat gaan zwerfen om aan eten te komen want mijn moeder mag dan niet werken en dan verdient ze nergens geld. Wij hebben daar in Afghanistan geen toekomst. Ik smudeer hier heel goed. Ik zit in klas drie van de middelbare school en mijn zus zit in klas vier. Mijn broertje gaat naar groep zeven van de basisschool. Ik zou hier graag mijn studie willen afmaken en ik zou graag dokter willen worden maar helaas kan dat in Afghanistan niet. Ik kan mijn droom daar niet vervullen want daar heb ik geen mogelijkheid om te leren. Als mijn vader een fout heeft begaan, waar zijn wij dan schuldig aan? Wij als

Susan. Hier zit ik huiswerk te maken. Mijn zusje stoort een beetje.

kinderen hebben hier recht om naar school te gaan, normaal te leven en we hebben recht op een normale woning. We zouden niet met zes personen in een caravan met drie kamers moeten leven.

Susan (r). Samen met mijn zus Sadaf.

Susan (r) samen met Arezo en haar zus bij de Mac.

Sadaf (17) woont al acht jaar in een caravan. In die acht jaar is ze tien keer verhuisd. Ze heeft dus tien keer afscheid moeten nemen van haar vriendinnen. Onderweg naar Nederland heeft Sadaf afschuwelijke dingen meegemaakt. Daar wil ze niet meer aan denken. Van Afghanistan krijgt ze kippenvel.

Ik heb recht op een eigen toekomst

Tien keer afscheid nemen

Mijn naam is Sadaf, mijn vader zit in de IF en dit is mijn verhaal. Sinds december 1999 wonen we samen met mijn ouders, broertje en zusje in Nederland. In februari 2006 is mijn kleinste zusje geboren. Nu wonen we al vijf jaar in het asielzoekerscentrum in Markelo wat nu eigenlijk een vertrekcentrum wordt genoemd. We hebben sinds 1999 in een caravan met drie kamers vol spanning en stress zonder een enkel positief antwoord moeten wachten. Wij hebben op meerdere plekken in Nederland gewoond en hebben ook tien keer moeten verhuizen om steeds naar een volgend opvangcentrum te gaan. Dat betekent dus ook dat ik op tien verschillende scholen les heb gehad, tien keer nieuwe vrienden heb moeten maken en negen keer afscheid heb moeten nemen wat heel erg moeilijk en niet leuk is.

Sadaf (r) samen met vriendinnen op school.

foto: Kaes Bakker

“We hebben tien keer moeten verhuizen om steeds naar een volgend opvangcentrum te gaan. Dat betekent dus ook dat ik op tien verschillende scholen les heb gehad, tien keer nieuwe vrienden heb moeten maken en negen keer afscheid heb moeten nemen wat heel erg moeilijk en niet leuk is”

ons. Ze besloten om naar een heel verre plaats te vluchten waar geen oorlog zou zijn. Ze wisten niet waar ze precies heen moesten gaan. Het enige wat ze wisten, was dat Afghanistan niet langer veilig meer was en dat de nieuwe plek veilig moest zijn.

Afschuwelijke reis

De reis die we hebben gemaakt, is een reis die je niet zo maar kunt vergeten. Het was een afschuwelijke lange reis die we per voet, bus en auto moesten maken. Wij waren niet de enige vluchtelingen, er waren veel meer mensen op de vlucht. We hadden weinig gemeen met die mensen, ze waren van een andere afkomst, hadden een andere cultuur en een andere reden om te vluchten. Het enige wat ons een beetje op elkaar liet lijken was de angst, de angst dat er iets onderweg gebeurt, de angst voor uithongeren, angst voor politiehonden die naar ons op zoek waren. Er gebeurden

Sadaf.

foto: Kaes Bakker

Duizenden kinderen in Nederland kunnen na jarenlange onzekerheid opgelucht ademhalen omdat ze het pardon krijgen. Maar ik, mijn broertjes en zusjes niet. Wij vallen niet onder het generaal pardon omdat mijn vader in de IF-groep zit. Hij wordt gezien als een oorlogsmisdadiger wat natuurlijk helemaal niet zo is.

Geen oorlog

Ik was nog klein toen we uit Afghanistan vluchtten. De oorlog in Afghanistan vond ik als een kind natuurlijk heel erg eng en ik begreep er niet heel erg veel van. Mijn ouders besloten om Afghanistan te verlaten omdat het daar niet meer veilig was voor

onderweg allemaal verschrikkelijke dingen. Mensen gingen dood van de honger omdat ze een hele lange tijd niets hadden gegeten, kinderen en vrouwen verdronken in het water omdat ze niet konden zwemmen, mijn kleine broertje is onderweg heel erg ziek geworden omdat er geen schoon drinkwater te vinden was. Er zijn nog veel ergere dingen onderweg gebeurd die ik zelfs niet als een nachtmerrie wil herinneren.

Sadaaf (r) Samen met zus Susaan voor hun caravan. foto: Kaes Bakker

Na een lange moeilijke reis zijn we aangekomen, we waren dus in Nederland. In het begin was het een beetje moeilijk om de Nederlandse taal en cultuur te leren. Maar al gauw kon ik vlot Nederlands spreken en was ik aan de Nederlandse cultuur gewend. Nu ken ik zelfs de Nederlandse taal beter dan mijn eigen moedertaal, mijn achtergrond is helemaal veranderd en ik ben helemaal ingeburgerd.

Ik vind het heel erg moeilijk om te zien hoe andere mensen een pardonvergunning krijgen en wij niet, ik kan ook nog steeds niet snappen waarom mijn vader in de IF-groep zit. De IND zegt wel dat mijn vader misschien dingen heeft gedaan in Afghanistan die volgens de wet niet mogen maar dat is helemaal niet zo. Bovendien kunnen ze het ook niet bewijzen. Door deze foute beslissing van de IND voor mijn vader valt de rest van het gezin niet onder het generaal pardon en is onze toekomst onzeker.

Susan zorgt graag voor ons zusje. foto: Kaes Bakker

Kippenvel

Hoe lang moeten wij nog zo wachten? Vol spanning en stress zonder zekere toekomst. Ik wil niet terug naar Afghanistan het is wel mijn herkomstland en ik ben daar geboren, maar het voelt alsof Nederland mijn land is, ik voel me hier thuis en wil absoluut niet terug naar Afghanistan. Afghanistan is heel erg anders dan Nederland. Vrouwen mogen niet zonder een boerka op straat

“Ik ben een kind en heb eigen rechten!”

lopen en als ze dat wel doen, worden ze geslagen en beledigd. Meisjes zoals ik kunnen niet naar buiten of uitgaan want dat is streng verboden voor meisjes. Er is veel mensenhandel en verder hebben vrouwen helemaal geen rechten. Als ik hier allemaal aan denk krijg ik kippenvel en vind ik al deze dingen heel erg raar, want dit maak je in Nederland nooit mee. Gelukkig maar.

Sadaaf. Mijn muur. foto: Kaes Bakker

Er is in Afghanistan helemaal geen mogelijkheid om naar school te gaan en verder te studeren. En ook al was die mogelijkheid er wel, welke taal moet ik dan spreken? Een taal die ik helemaal niet ken en die is verdrongen door het Nederlands. Ik kon in Afghanistan niet naar school want in die tijd brak de oorlog uit. Daarom kan ik ook niet de taal, Farsi, schrijven.

Hier in Nederland kan ik een toekomst opbouwen wat ik in Afghanistan helaas niet kan, ik wil in Nederland blijven en mijn toekomst plannen. Ik weet dat mijn vader niet schuldig is en het maakt me ook heel erg verdrietig dat wij er niets aan kunnen doen. En al was mijn vader misschien schuldig dan vind ik dat kinderen niet gestraft mogen worden voor het gedrag van 'foute vaders'. Ik ben nog een kind en elk kind heeft recht op school en een huis om in te wonen, en dat kan ik in Afghanistan niet krijgen. Ik ben een kind en heb eigen rechten! En ik vind dat ik recht heb om in Nederland te blijven en een eigen toekomst moet kunnen opbouwen. Ik wil blijven!

Arezo is zestien jaar en woont al negen jaar in Nederland. Ze heeft het erg naar haar zin in Lelystad waar ze veel vrienden heeft bij wie ze haar hart kan luchten. Op school gaat het niet zo goed en ze vindt het moeilijk om met zoveel onzekerheid te leven.

Ik vind Nederland een fijn land om in te wonen en te studeren en later te gaan werken

Mijn naam is Arezo en ik ben zestien jaar. Ik kom uit Afghanistan en ben sinds 3 juni 1998 in Nederland samen met mijn ouders, mijn broers en mijn zusje. Ik heb twee broers. Omed is vijftien jaar en Hamid is dertien jaar. En ik heb ook een zusje Selseh, zij is elf jaar. Ze gaan allemaal naar school en mijn broers zitten op voetbal. Ik was zeven jaar toen we uit Afghanistan vluchtten. We gingen toen naar Pakistan. Daar zijn we een paar maanden gebleven. In die tijd dat wij daar waren, hebben mensen (smokkelaars) voor ons een neppaspoort gemaakt en met dat paspoort zijn wij naar Nederland gekomen per vliegtuig. Op het vliegveld werden wij opgehaald door een persoon die bij de smokkelaars hoorde en hij bracht ons naar het aanmeldcentrum in Zevenaar. Sinds die dag hebben we hem niet meer teruggezien.

Ik was dus zeven jaar toen we naar Nederland kwamen. Pas na drie jaar hoorden we dat we in de IF-groep zaten. In het begin stond ik er niet echt bij stil want ik wist niet wat IF inhield. Na een tijdje ging ik met mijn ouders praten en ze legden mij uit wat er aan de hand was en wat IF was.

Arezo. Samen met mijn kat Chuley. foto: Kaes Bakker

Veel dorpjes

Het eerste jaar dat we hier waren hebben we in een hotel gewoond dichtbij Luttelgeest. Het dorpje heet Gees. Daarna zijn we verhuisd naar Luttelgeest. Daar bleven we een paar maanden en vanuit Luttelgeest zijn we verhuisd naar Gaseterijven. Daar bleven we ook een paar maanden in een vakantieparkje. Toen zijn we verhuisd naar Maastricht in een dorpje (Schimmert) daar zijn we 1,5 jaar gebleven. Dat was een AZC (asielzoekerscentrum). Na anderhalf jaar zijn we weer verhuisd. Nu naar Breda, ook weer in een dorp. Zevenbergsheek. Daar hebben we een huis gekregen en we bleven daar één jaar. Toen zijn we verhuisd naar Lelystad en daar woon ik sinds 2002.

Ik vind het een leuke plek om te wonen. Ik heb hier al mijn vrienden en school en ik ben erg gewend aan het leven hier ik en dat kan ik niet zomaar achterlaten. Hier in Lelystad heb ik veel vrienden. We zien elkaar regelmatig en ze zijn er altijd voor me als ik ze nodig heb. Een van hen zit nu nog steeds bij mij in de klas en meestal gaan we samen winkelen of samen koken. En verder

Arezo. Voor de bakers die mijn broertjes hebben gewonnen met voetbal. foto: Kaes Bakker

foto: Kees Bakker

“Ik wil graag een baan hebben, een eigen huis en een auto. Voor de rest niet zoveel”

doen we veel leuke dingen samen. Al mijn vrienden weten van mijn situatie thuis en ze hebben begrip daarvoor. Dat vind ik fijn want het lucht op als ik met ze praat. Ik word vrolijk als ik met mijn vrienden ben en als ik met mijn familie ben. Dan ben ik bij mensen die van mij houden en om me geven en andersom ook.

Ik vind Nederland een fijn land om in te wonen en te studeren en later te gaan werken. Ik heb een kans gekregen om een basis voor mijn leven te leggen en ik hoop dat ik nog een kans krijg om die basis te ontwikkelen om later hier te gaan werken en iets te gaan betekenen voor dit land. Ik heb vorig jaar een diploma gehaald en ik ben begonnen met een nieuwe opleiding. Ik studeer nu bedrijfseconomie, niveau 4. Het gaat niet zo goed want ik kan me niet concentreren op mijn studie. Ik zit de hele tijd te denken aan onze situatie. Ik ga denk ik stoppen met deze opleiding en ik ga een andere opleiding doen.

foto: Kees Bakker

Een goede oplossing voor het 1F-probleem is, dat ze eerst heel goed moeten uitzoeken of iemand daadwerkelijk iets fout of iets verkeerd heeft gedaan in zijn eigen land. Ze moeten bewijzen

daarvoor hebben en ik vind ook dat ze er niet zo lang over moeten doen. In de jaren dat je hier zit zonder een verblijfsvergunning ga je toch een leven opbouwen. Als je na een tijdje dan hoort dat je alles moet opgeven wat je hebt opgebouwd dan is dat niet zo fijn om te horen.

Westerse houding

Ik vind zelf dat ik onder de pardonregeling moet vallen omdat ik niks verkeerd gedaan heb en omdat ik naar school ga. Ik heb een heel westerse houding, ik gedraag me westers en ik heb westerse gewoontes. Dat wordt niet getolereerd in Afghanistan.

Het moeilijkste in mijn leven vind ik dat je leeft met onzekerheid. Je weet dan niet waar je aan toe bent en wat je wel en wat je niet kan doen. Ik vind het moeilijk om in zo'n situatie te leven want je hebt geen vaste blik op de toekomst. Ik kan wel plannen maken dat ik later dit of dat ga doen maar dat durf ik niet want ik ben bang dat alles dan voor niks is geweest.

Mijn ideale toekomst ziet er voor mij heel simpel uit. Ik wil gewoon een normaal leven met mijn familie. Ik wil graag een

“Ik wist niet wat 1F inhield”

baan hebben, een eigen huis en een auto. Voor de rest niet zoveel. Maar eerst wil ik een verblijfsvergunning krijgen. En dan zien we wel verder!

foto: Kees Bakker

Arezo. Mijn lesboek

Justitia et Pax is blij met de regeling afwikkeling nalatenschap van de oude Vreemdelingenwet (de pardonregeling). Veel mensen zijn jarenlang in het ongewisse gebleven: al of niet afgewezen op asielfronden, maar de overheid maakte geen werk van hun vertrek. Nu kunnen zij met opgeheven hoofd naar hun eigen toekomst kijken. Nieuwe plannen maken, studeren, werken en het verleden een plek gaan geven.

1F en mensenrechten in Nederland

De pardonregeling heeft echter een aantal duizenden mensen uitgesloten. Onder hen bevinden zich mensen die ervan verdacht worden zich schuldig te hebben gemaakt aan oorlogsmisdaden en/of mensenrechtenschendingen. Zij wachten op een onderzoek naar de feiten waarvan zij verdacht worden. Het Openbaar Ministerie (OM) heeft in de meeste gevallen te weinig bewijs om over te kunnen gaan tot strafvervolgning. Onderzoek in het land van herkomst stuit op praktische problemen: 'het gaat vaak om zaken die al lang geleden gebeurd zijn, onder omstandigheden waar we in Nederland niet altijd goed zicht op hebben en waarvoor in Nederland strafrechtelijk bewijs moeilijk rond te krijgen is' (Van Os van den Abeelen, ACVZ). Hierdoor blijft gelden dat vanwege 'ernstige redenen verondersteld wordt' dat de persoon betrokken is geweest bij mensenrechtenschendingen. En dus krijgt de persoon in kwestie, en zijn gezin, geen verblijfsvergunning.

Justitia et Pax Nederland vindt dat mensen die mensenrechtenschendingen begaan hebben, berecht moeten worden. De situatie van mensen met een 1F-status is echter erg ingewikkeld. Zoals hierboven aangegeven ontbreekt bewijslast. Het 1F-label werd vrij snel aan iemand gegeven. Voor Afghansen, de meerderheid van de groep, geldt dat iemand die in het Afghaanse leger of de veiligheidsdienst een rang van onderofficier of hoger had, automatisch schuldig wordt geacht. De 1F'er kan zich niet verdedigen omdat er geen dossier wordt opgebouwd door het OM. De status quo duurt voort en uitzicht op een einddatum ontbreekt. De persoon wordt noch toegelaten, noch uitgezet. Vanwege het non-refoulement-beginsel 'zweeft men in het luchtledige. Niemand mag immers worden uitgezet als het gevaar bestaat dat hij wordt onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandeling en bestraffingen.

“Waar geen mogelijkheid bestaat om over te gaan tot strafvervolgning moet een termijn gesteld kunnen worden aan de duur van de onzekerheid”

Uitzichtloos

Waar geen mogelijkheid bestaat om over te gaan tot strafvervolgning moet een termijn gesteld kunnen worden aan de duur van de onzekerheid, vindt Justitia et Pax. 1F'ers en hun gezinsleden wachten in Nederland vaak al tien jaar of langer zonder uitzicht op verandering. Deze getoetsstatus heeft consequenties voor de be-

trokkenen: zowel juridisch, verblijfsrechtelijk, sociaal en psychisch. Wie in deze situatie verkeert, heeft een uitzichtloos bestaan. Hoe legt een jongere aan vrienden uit dat hij ondanks de pardonregeling nog steeds geen zekerheid heeft over zijn verblijfskansen? Het verblijf in een asielsectorenruimte duurt al jaren zonder uitzicht op een verhuizing naar zelfstandige woonruimte. Jongeren die de middelbare school af hebben, kunnen niet gaan studeren. En ga zo maar door!

De belangen van kinderen en partners verdienen aandacht als we spreken over de situatie van 1F-zaken in Nederland. In het huidige beleid hebben zij geen plek, terwijl Nederland vanuit het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind aandacht moet besteden aan de specifieke belangen van het kind. De redenen om te legitimeren dat kinderen en partners geen verblijfsvergunning krijgen, moeten op eigen gronden geformuleerd worden en niet om redenen die de betrokken persoon betreffen. De regelgeving maakt momenteel al mogelijk dat de partner met een eigen asielaas een verblijfsstitel kan krijgen. Ten aanzien van de pardonregeling zou dit niet anders moeten zijn!

Niet straffen

Kinderen hebben geen verantwoordelijkheid en/of schuld aan de keuzes die hun ouders in het verleden gemaakt hebben. Men kan en mag het kind niet straffen omdat een ouder verdachte is. Ook terugkeer van het kind naar het land van herkomst van de ouders heeft gevaren in zich. Er moet dus een oplossing komen voor de situatie.

Asiel verlenen aan deze groep mensen hoeft niet als er geen asielfronden zijn. Justitia et Pax Nederland pleit ervoor een humane status te verlenen aan de kinderen en partners van de groep 1F. Hiermee kunnen zij, na een jarenlang intermezzo, verder op hun levensweg. Want zolang een schending van artikel 3 EVRM dreigt, terwijl er geen uitzicht bestaat op snelle wijziging van de situatie in het land van herkomst die terugkeer mogelijk maakt, moet je mensen op een bepaald moment uitsluiten geven. Stel een termijn aan het verrichten van onderzoek naar het verleden van de verdachte. En verschaft de persoon op termijn een (tijdelijke) verblijfsvergunning als het onderzoek niet rond te krijgen is.

Marianne van der Beek

Justitia et Pax Nederland

Gedessillioneerde verhalen de verwesterde pubers mijn kantoor: "moeten we echt terug?"; "we voelen ons Nederlanders". Nog altijd begrijpen zij niet wat zij misdaan hebben. Mijn uitleg kon dat ook niet verhelderen. Er is namelijk ook geen goede reden voor te geven.

Mr Mariëke van Eik

Advocaat bij Böhler Franken Koppe Wijngaarden advocaten

De reikwijdte van artikel 1F Vluchtelingenverdrag

De kinderen van een ouder met 1F

In de hoekspreekkamer op kantoor vertellen vier pubers, allen oorspronkelijk uit Afghanistan afkomstig, mij in vloeiend Nederlands over hun schoolopleiding, hun vrienden en over hun ouders. Ze zijn nu al negen jaar in Nederland. Nog altijd hebben ze geen verblijfsvergunning; vanwege het 1F-stempel dat op hun vader is gedrukt. Hij heeft als officier voor de Afghaanse staatsveiligheidsdienst gewerkt tijdens het communistisch regime in Afghanistan (1978-1992) en zou uit hoofde van die functie mensenrechten hebben geschonden; althans er bestaan "ernstige redenen" om te "veronderstellen" dat hij in die functie betrokken is geweest bij mensenrechtenschendingen.

In deze bijdrage wil ik achtereenvolgens stilstaan bij de volgende drie aspecten. De basis voor de vaststelling van artikel 1F Vluchtelingenverdrag ("Vv") op de ouder(s), de risico-aansprakelijkheid die wordt gecreëerd door de kinderen van deze ouders) evenmin een verblijfsvergunning te verlenen en ten slotte bij de worteling van deze kinderen in Nederland.

Aan de vaststelling van artikel 1F Vv liggen "ernstige redenen" ten grondslag om te "veronderstellen" dat een persoon betrokken is geweest bij mensenrechtenschendingen in het land van herkomst. De bewijsvoering voor deze "ernstige redenen" is in veel gevallen dun. Het Openbaar Ministerie gaat in deze zaken vrijwel nooit over tot strafvervolgning, omdat de persoon niet is aan te merken als verdachte in de zin van artikel 27 Sv, dat wil zeggen: er is onvolgende bewijs om tot strafvervolgning over te gaan, aangezien een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit ontbreekt. Niettemin, wordt in al deze zaken wel vastgehouden aan de "ernstige redenen"; wordt de persoon blijvend uitgesloten van een verblijfsvergunning op wordt hij/zij sinds 2006 ook nog ongewenst verklaard. Een voorbeeld van de dunne bewijsvoering is een sterk verouderd algemeen ambtsbericht dat in vrijwel alle Afghaanse zaken ten grondslag ligt aan de "ernstige redenen"; een ambtsbericht waarvan de juistheid en volledigheid zeer twijfelachtig is.

Niet alleen de hooftpersoon maar ook de gezinsleden worden op basis van deze "ernstige redenen" in principe uitgesloten van een verblijfsvergunning, op grond van artikel 3.107 lid 2 Vb. Zij worden ook uitgesloten van een verblijfsvergunning als zij uit een land komen waar de algemene veiligheids situatie zo slecht is dat de staatssecretaris van Justitie heeft besloten om een categoriaal beschermingsbeleid voor deze landen in te stellen. Deze kinderen moeten dan gewoon terug.¹ Verblijf wordt hen geweigerd; niet vanwege hun eigen gedragingen, maar vanwege vermeende gedragingen van hun ouder(s). Op deze wijze is een soort van risico-aansprakelijkheid gecreëerd, of zoals Kortmann dit noemt in zijn not

bij de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State van 8 november 2004; "een soort *juridische kindermoord*".²

Machtsmisbruik

Eén van de achterliggende gedachten achter deze risico-aansprakelijkheid lijkt te zijn dat verblijfsverlening aan de kinderen van een persoon op wie artikel 1F Vv is vastgesteld mogelijke implicaties heeft ten aanzien van het recht op eerbiediging van het gezinsleven ex artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ("EVRM"); ofwel de ouder zou door het invoeren van artikel 8 EVRM wellicht toch in het bezit moeten worden gesteld van een verblijfsvergunning (er zou een positieve verplichting op de Nederlandse staat rusten om de ouder toe te staan gezinsleven in Nederland uit te oefenen). Los van de omstandigheid dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens of een nationale rechter niet zo snel een positieve verplichting aanneemt en het dus allemaal wel mee zal vallen met deze "angst", geeft dit beleid blijk van onethisch machtsgebruik. Terwijl artikel 8 EVRM namelijk rechten creëert voor individuen en verplichtingen oplegt aan de staat om deze rechten te garanderen, tracht Nederland op deze wijze te voorkomen dat personen aan deze waarborg rechten kunnen ontlenen.

“Terwijl artikel 8 EVRM rechten creëert voor individuen, tracht Nederland te voorkomen dat personen aan deze waarborg rechten kunnen ontlenen”

Identiteit ontwikkelen

Artikel 8 EVRM voorziet niet alleen in het recht om uitoefening te kunnen geven aan het gezinsleven, maar ook aan het privé-leven. De kinderen waar het hier omgaat, verblijven vaak al jaren in Nederland; niet zelden omdat de besluitvorming in 1F-zaken heel lang duurt. Zij zijn hier in de meeste gevallen als kinderen naar toe gekomen en hebben zich inmiddels tot pubers ontwikkeld. Nederland heeft hen in staat gesteld zich te ontplooien en een identiteit te ontwikkelen, waarbij zij zelfstandige, verwesterde jongeren zijn geworden. Deze kinderen na zoveel jaren nog terugsturen, maakt inbreuk op het recht op eerbiediging van het privé-leven (artikel 8 EVRM). Verwacht Nederland werkelijk dat deze (in Nederland gevormde) kinderen zich gaan gedragen naar de streng islamitische waarden en normen die veelal heersen in het land waarheen zij worden teruggestuurd?

Zaina kwam als alleenstaande minderjarige vreemdeling naar Nederland. Haar vader zit in Rwanda in de gevangenis maar zij kreeg bescherming in Nederland. Nu is ze 24 jaar en ze vindt het raar dat de kinderen van de 1F-ouders niet onder het pardon vallen.

Een vader of een verblijfsvergunning?

Vaders zijn altijd de helden voor hun kinderen. Zo is mijn vader ook altijd een held voor mij geweest. Toen ik zes jaar was, overleed mijn moeder. Mijn vader stond vanaf dat moment voor ons klaar. Hij heeft ervoor gezorgd dat ik niets rektort kwam. Ik heb de beste jeugd gehad, ik ging naar school, ik mocht reizen, ik had vriendjes en vriendinnetjes en ik kon altijd op hem rekenen.

Een leven zonder mijn vader kon ik mij ook niet voorstellen. Totdat er een oorlog uitbrak. In één keer raakte ik alles kwijt. Mijn familie werd vermoord en mijn vader werd opgepakt. Hij zou deel hebben genomen aan de genocide. Hij werd veroordeeld tot de doodstraf. Maar daarna heeft hij levenslang gekregen. Naar mijn mening heeft hij geen eerlijk proces gehad. Iemand moest de schuld krijgen.

Voor mij is mijn vader nog steeds een held. Dat hij mensen kan laten vermoorden, kan ik het me niet voorstellen. Hij zit nu elf jaar in de gevangenis maar iedere keer als ik hem bezoek, zie ik mijn lieve, sterke, zorgzame vader. Het enige wat ik wil is dat hij trots op mij is.

Zaina

Je vader, een verdachte van oorlogsmisdaden, is al vreselijk! Dat je dan daar als kind nog voor moeten boeten!?

Dat mijn vader als oorlogsmisdadiger wordt gezien, vind ik afschuwelijk. Dat ik hier alleen ben en hij zo ver weg is, vind ik verschrikkelijk. Ik wou dat hij hier was en dat we hier samen een fijn leven zouden kunnen hebben.

Maar ja, aan de andere kant zou ik geen verblijfsvergunning krijgen als mijn vader hier was want hij zou een 1F-label krijgen. Hij is immers veroordeeld voor oorlogsmisdaden. En ik, als een kind van een oorlogsmisdadiger, verdien dan ook geen verblijfsvergunning, vindt de regering!

Dus wat zou ik kiezen? Toch maar blij zijn dat ik hier zit zonder mijn vader? Want nu heb ik gelukkig een verblijfsvergunning!

1) Uitgezet worden, zo heb ik niet.
2) Dit artikel is gebaseerd op de vermelding naar het KB 72 november, 1972, AB 1973, 289, wijst Kortmann er op dat de Kroon van oordeel was dat een vergunning tot verblijf niet kan worden geweigerd op grond van andere, dan persoonlijke gedragingen.

Mariés Dumont woonde als kind in een NSB-huis, een huis waar kinderen werden opgevangen van ouders die 'fout' waren in de oorlog. Haar vader was een van de eersten die zich bekommerden om deze kinderen. Ondanks de tegenwerking van veel 'goede Nederlanders' ving hij de NSB-kinderen op. Ook zijn dochter Mariés ging er wonen. Mariés vertelt haar verhaal om duidelijk te maken hoe belastend kortzichtigte labeling is en hoe het de loyaliteit tussen gezinsleden onder druk zet, de gezinsrelaties verstoort en de toekomst troebleert.

Een fout kind van goede ouders

Het basisgevoel van vertrouwen is ons als kind ontnomen

De regering gebruikt een aantal richtlijnen bij het toekennen van het generaal pardon aan minderjarige asielzoekers:

- goede ouders hebben foute kinderen
- foute ouders hebben foute kinderen

- Maar er zijn meer categorieën:
- goede ouders hebben foute kinderen
  - foute ouders hebben goede kinderen

Ik schrijf dit verhaal omdat ik tot categorie c leek te horen: fout kind van goede ouders.

De bevrijders

September 1944. Op een middag, ik was toen vijf jaar, zag ik ballonnen in de lucht. "Dat zijn parachutes", zeiden mijn vader en moeder, "dat zijn Amerikanen, dat zijn bevrijders." Ze klonken blij.

Een nacht en een dag later liep ik met mijn vader mee, gewoon met mijn vader mee. We liepen naar een huis, een groot huis. Ik zag wel honderd kinderen. We speelden en daarna moesten we op stro gaan liggen om te slapen. We begrepen niet waarom we niet naar huis mochten. Ik was bang, alle kinderen waren bang. Waarom waren we hier? Zo kwamen er veel dagen en nachten.

Ik kreeg twee heel dikke vriendinnetjes. We zorgden altijd dat we tegen elkaar aan sliepen. Buitenspelen mocht niet. Eerst vonden we dat maar. Later niet meer want soms gingen we ergens heen en dan moesten we heel hard rennen van de voordeur naar de Amerikanen. Ze schreeuwden naar ons en bleven stenen gooien tot we bij de vrachtwagen waren. Daar stonden Amerikaanse soldaten die ons in de wagen hielpen. Ze reden ons dan naar een monnenklooster midden in de bossen. We dachten dat we konden spelen, maar dat mocht nooit. We moesten erwten doppen of bonen ritzen aan grote tafels. Ik denk nu dat het een soort milde straf was en dat we spelen niet verdiend hadden volgens de normen en de Amerikanen.

Een paar keer gingen we verder weg. We gingen naar de ouders toe. Die zaten in kampen, zo noemden de mensen dat. De vaders konden we niet vinden, de moeders wel. De beelden van de eerste keer dat we daar naar toe gingen staan nog op mijn netvies. Een klu-

Jaren later begreep ik iets meer. Het grote huis was een NSB-huis geweest voor kinderen van foute ouders. Zo'n achtduizend kinderen werden geplaatst in huizen onder toezicht van Bureau Bijzondere Jeugdzorg. Mijn vader, een zeer sociale man, had op de avond dat onze stad bevrijd werd, gezocht of er kinderen waren achtergebleven in de huizen van NSB'ers, die waren opgepakt en afgevoerd. Hij vond er meer dan tweehonderd. Van baby's tot jongeren van zestien, zeventien jaar. Hij vorderde op eigen initiatief een huis en probeerde in de chaos opvang te realiseren in samenwerking met het inderhaast en provisioneel opgericht Bureau Bijzondere Jeugdzorg. Hij heeft dat tehuis naar 'beste kunnen geleid. En mijn naam hij mee daar naar toe.

Uitsluiting en isolatie

Pas jaren later kwamen de kinderen van foute ouders naar buiten met de zo specifieke problematiek van het 'kind zijn van'. De problematiek van het voortdurend afgekeurd worden op de foute keuzes van hun ouders. Een totale veroordeling waartegen nauwelijks verweer mogelijk was en is. Ik heb hun verhalen gevolgd, me ermee geïdentificeerd. Gevoeld hoe isolatie hun deel werd. Uitsluiting in sociaal opzicht, beperking in studiemogelijkheden, geen werk en vul maar aan. Ik had hun leven voor een tijd gedeeld. Als kinderen waren we hetzelfde. Door de houding van de maatschappij werden wij - ten onrechte - ongelijk.

"Sommmige Nederlanders zijn tegenover onschuldige kinderen goed fout geweest"

Maxima en haar vader

Inmiddels, nu de chaos van de Tweede Wereldoorlog voorbij is, en we geconfronteerd worden met nieuwe oorlogen blijken we niets geleerd te hebben. In Nederland zijn publicaties verschenen waarin met lichte schaamte gesproken wordt over de hartvochtige houding van Nederlanders ten opzichte van de kinderen van foute ouders na de Tweede Wereldoorlog. Zoals het boek 'Fout geboren' van Bas Kromhout (2004). De 'kinderen' in het boek getuigen. Zo zegt Jantje: "We hadden geen schuld, maar we moesten boeten." En: "Sommmige Nederlanders zijn tegenover onschuldige kinderen goed fout geweest." En Joan: "Het stigma bestaat nog steeds. Ik heb me mateloos geïrriteerd aan alle consternatie rond Maxima en haar vader. Daar zie je hetzelfde uitsluitingsmechanisme dat kinderen van NSB'ers altijd heeft getroffen. Is het nou zo moeilijk om te

snappen dat een kind geen verantwoordelijkheid draagt voor wat ouders hebben gedaan of geëlden?" Kinderen van foute ouders, die in essentie het gevoel meekrijgen 'er niet te mogen zijn', krijgen nooit vanzelfsprekend begrip voor hun oorlogs trauma. Juist die kinderen moeten elke erkenning van hun leed nog steeds bevesten.

Dumme scheidslijn

Uit mijn eigen tijd in het NSB-huis heb ik een wantrouwen ontwikkeld tegen groepen. Mensen gooien stenen, mensen schelden je uit. Alleen als ik samen ben met andere kinderen en als ik alleen ben, ben ik veilig. Het basisgevoel van vertrouwen is ons als kind ontnomen. Mensen zijn nog altijd vijandig als ik vertel dat ik in een NSB-huis heb gezeten. Ik kan die vijandigheid alleen keren door te zeggen dat mijn vader 'goed' was maar niet op mijn eigen verdienste. Hoe dun kan de scheidslijn zijn waarop acceptatie gebaseerd is. Ik kan wijsheid en tolerantie in mensen testen door mijn verhaal. Ik kan de absolute dwaasheid van de stelling 'foute ouders hebben foute kinderen' onderbouwen. Daarom heb ik dit geschreven.

Indertijd kon niemand vermoeden hoe intens, hoe 'levenslang' de stigmatisering van kinderen van NSB'ers zou zijn. Ook mijn vader niet. Mijn vader was een mild mens, hartelijk, kende geen vooroordelen. Vanuit die optiek moet hij gedacht hebben: wat goed is voor deze kinderen, moet ook goed zijn voor mijn dochter.

Hij en ik hebben er nooit echt over gepraat. Ik weet ook niet of ik in het begin zoveel vragen had. Kinderen nemen veel als vanzelfsprekend aan. Later zouden vragen betekenen dat ik me eigenlijk wilde distantiëren van de kinderen waarmee ik geleefd had. En dat wilde ik niet. Ik hield van mijn vriendjes en vriendinnetjes. Ik had het goed in dat tehuis omdat zij waren die ze waren. We waren hetzelfde. Ik heb het gevoeld: kinderen van foute ouders zijn kinderen, gewoon kinderen. Kinderen die nooit mogen worden afgerekend op de foute keuzes van hun ouders.

En wij, wij moeten leren van toen! Blijven wij stenen gooien naar kinderen? Gaan we opnieuw - en nu bewust - schaamte over ons zelf afroepen over de wijze waarop we kinderen van IF-ouders hebben behandeld?

Dat kan en mag niet zo zijn!

Mariés Dumont

Kinderen worden in de pardonregeling gezien als verlengstuk van de ouder. Maar een kind heeft een eigen rechtspositie. Als kinderen langer dan vijf jaar in Nederland zijn, kunnen ze niet meer worden uitgezet, vindt Unicef. Dat geldt ook voor de 1F-kinderen.

Kinderen belanden door 1F in limboland

Verdachten van oorlogsmisdaden, misdrijven tegen de menselijkheid en schendingen van de mensenrechten hebben op basis van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag geen recht op verblijf. Dat geldt ook voor hun partners en kinderen. Ruim duizend vreemdelingen kunnen geen aanspraak maken op de pardonregeling omdat zij in het verleden oorlogsmisdaden hebben gepleegd. Dat geldt ook voor hun onschuldige partner en kinderen. Het huwelijk van kinderen van een 1F-ouder van het pardon, benadeelt deze kinderen buitenproportioneel. Zij zijn niet verantwoordelijk voor de daden van hun ouder(s).

Rechteloosheid doordat uitzetting uitblijft

1F-ers en hun gezinnen moeten dus het land verlaten. Vaak lukt dat niet omdat voor deze mensen in het land van herkomst, door bijvoorbeeld politieke omwentelingen, een gerede kans bestaat slachtoffer te worden van foltering en andere onmenselijke behandelingen. Uitzetting naar het land van herkomst blijft dan achterwege omdat uitzetting een schending van artikel 3 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dan wel artikel 3 Anti-Folterverdrag zou inhouden. De gezinnen, soms met minderjarige kinderen, leven daarom illegaal en rechteloos in Nederland.

Unicef vindt allererst dat voorkomen moet worden dat Nederland gastland wordt voor oorlogsmisdadigers. Als er serieuze verdachten bestaan dat mensen oorlogsmisdrijven hebben gepleegd,

“Unicef vindt het onrechtvaardig dat de onzekere situatie van partners en kinderen voortduurt”

moet berechtiging vooropstaan. Het probleem van 1F in Nederland is echter dat er zelden tot vervolging wordt overgegaan. Bewijslast is moeilijk te vinden en het OM is hiervoor onvoldoende uitgerust. Dit betekent dat de vermeende dader, maar ook de partner en kinderen jarenlang in Nederland in een soort “limboland” verblijven. Ruim duizend vreemdelingen en hun kinderen kunnen hierdoor geen aanspraak maken op de pardonregeling. Naar vijfhonderd mogelijke verdachten van oorlogsmisdaden is een onderzoek gestart door het OM. Nog niet een procent van de zaken tegen oorlogsmisdadigers behandelt bij de rechter.

Onschuldige kinderen
Unicef vindt het onrechtvaardig dat de onzekere situatie van de familieleden, partners en kinderen, voortduurt. Onschuldige partners en kinderen kunnen niet jarenlang de gevolgen dragen van de vermeende daden van de vader of moeder. Aan de belangen van partner en kinderen wordt door de Nederlandse regering geen aandacht besteed. Dat beschouwt Unicef als een grote tekortkoming.

“Kinderen kunnen niet verantwoordelijk gehouden worden voor de eventuele misdrijven van hun ouders”

Eigen rechtspositie

Kinderen kunnen niet verantwoordelijk gehouden worden voor eventuele misdrijven van hun ouders. Kinderen worden in de pardonregeling gezien als een verlengstuk van de ouder. Maar een kind heeft een eigen rechtspositie. De Nederlandse overheid is - net als alle verdragspartijen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) - verplicht om het belang van het kind zwaarder te laten wegen dan het eigen belang, bijvoorbeeld bij een restrictief toelatingbeleid.

Het Nederlandse beleid sluit niet uit dat aan een partner en kinderen van een persoon tegen wie 1F werd tegengeworpen een verblijfsvergunning wordt verleend. Unicef vindt daarom het uitzetten van kinderen die na lang verblijf - circa vijf jaar - gewend zijn geraakt in de Nederlandse samenleving, een schending van het IVRK. Deze kinderen zijn op Nederlandse scholen geweest, hebben hier hun sociaal leven en ontwikkeling hier doorgemaakt. Een gedwongen terugkeer na jarenlang verblijf in Nederland is voor kinderen schadelijk. Deze kinderen hebben recht op een verblijf in ons land en recht op het pardon!

Aanpak van Lookeren Campagne

Unicef/Nederland

Joost Bosland werkt als psychotherapeut met een kind van een 1F-ouder. Hij beschrijft het wirwar aan gevoelens waar zijn cliënt mee te maken heeft en de wanhoop die toesloeg toen duidelijk werd dat zij niet onder het generaal pardon zouden vallen.

Anwar weet niet hoe hij dit op school moet uitleggen

Ik heb het verschijnsel 1F leren kennen toen ik als psychotherapeut, werkend met vluchtelingen en asielzoekers, met 1F-ers en hun gezinnen in aanraking kwam.

Hun kinderen zijn hier opgegroeid, vaak zelfs geboren. Zij leven in een klimaat dat wordt gekleurd door negatieve emoties. Ten eerste hebben zij een vader die door de buitenwereld wordt gezien als een (oorlogs-)misdadiger, iemand die hele foute dingen zou hebben gedaan, mensen pijn zou hebben gedaan. Terwijl daar in de regel geen enkel bewijs voor naar voren is gebracht! Ten tweede hebben zij de angst dat zij elk moment hun vader kunnen verliezen, omdat hij de gevangenis in moet, of wordt teruggestuurd naar het land waar ze vandaan komen. Ten derde hebben zij de angst ook zelf te worden teruggestuurd naar een land dat zeer vijandig tegenover hun vader en dus ook hen zelf zal staan. Ten vierde hebben zij ouders die in de regel onder druk van deze situatie ernstig depressief zijn, zich schuldig voelen dat ze hun kinderen geen toekomst kunnen bieden.

“Zij leven in een klimaat dat gekleurd wordt door negatieve emoties”

Somber en bang

Anwar was de oudste zoon van mijn cliënt P, een 1F'er uit Afghanistan. P was samen met zijn vrouw, Anwar en hun pas geboren tweede kind, na zijn ontspanning uit de gevangenis van de Taliban, in 1998 naar Nederland gevlucht. Daarbij was Anwar's jongere broertje bijna omgekomen. Anwar is nu dertien jaar, zit op de middelbare school, maar het gaat helemaal niet goed met hem. Hij is heel erg somber en bang, heeft het gevoel dat hij eigenlijk niet mag leven. Hij snapt niet dat zijn vader, een heel lieve en zachte man, beschuldigd wordt van zulke afschuwelijke dingen. Hij weet ook niet dat er feitelijk geen beschuldigingen tegen zijn vader zijn uitgebracht. Doordat zijn vader onder artikel 1F valt en dat de reden is dat ze nu geen verblijfsvergunning krijgen onder het generaal pardon, denkt Anwar dat er echt een verdenking is tegen zijn vader. Zijn vader is geestelijk zo erg ziek, dat Anwar zelfs zijn eigen

leven zou willen geven om zijn vader te redden. Diep in zijn hart is Anwar vooral bang dat zijn vader dood zal gaan of door de Nederlandse regering naar Afghanistan zal worden teruggestuurd. Anwar is een Nederlands kind, net als zijn jongere broertje en zijn in Nederland geboren zusje. Ik heb ze samen met hun ouders in therapie gehad. Zij konden vertellen waar zij bang voor waren, zij wachtten op een wonder: een beslissing dat ze hier mogen blijven, maar dan wel samen met hun vader!

“Hij is heel erg somber en bang, heeft het gevoel dat hij eigenlijk niet mag leven”

Zijn ouders zijn wanhopig en ten cinde raad. Maar ook boos, omdat er geen recht wordt gedaan. Anwar's vader wil zich tegen alle beschuldigingen verweren, maar hij is nergens van beschuldigd. Hij had op het verkeerde moment het verkeerde beroep: hij was officier in het leger.

Wurggreep

Zij zijn heel erg bang dat ze het land uitgezet zullen worden. In Afghanistan hebben ze geen leven. Moeder en dochter zijn verbannen tot de boerka, de dochter mag geen onderwijs volgen, vader loopt met zijn leven gevaar. Deze collectieve angsten houden iedereen in het gezin in een wurggreep.

Als psychotherapeut heb ik niet meer kunnen doen dan deze mensen te steunen in hun wanhoop. En ik heb Anwar en zijn broer en zus geholpen om meer vertrouwen te krijgen dat wij voor zijn ouders zorgen, zodat hij dat niet hoeft te doen. Daardoor was hij tijdelijk minder depressief geworden en kon hij zich weer even beter concentreren op zijn schoolwerk, zijn toekomst. Maar nu duidelijk is geworden dat zijn vader niet onder de pardonregeling zal vallen, maakt hij opnieuw een heel moeilijke periode door. Hij weet niet hoe hij dit op school moet uitleggen. Het wordt wel de hoogste tijd om Anwar en zijn gezin te bevrijden uit deze onmenselijke beknelling.

Joost Bosland

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor Justitie

5 juni 2007

Betreeft: Overleg op 7 juni met betrekking tot de regeling ter afwikkeling van de nalatenschap van de oude Vreemdelingenwet en contra-indicaties

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) is zeer verheugd over de regeling ter afwikkeling van de nalatenschap van de oude Vreemdelingenwet (hierna: de regeling) die onlangs is gepresenteerd aan uw Kamer en op 7 juni a.s. plenair zal worden besproken. Het NJCM heeft herhaaldelijk gepleit voor een 'helder ingekeeld generaal pardon' dat recht zou doen aan de nalatenschap van de oude Vreemdelingenwet. Veel mensen die jarenlang in onzekerheid in Nederland hebben verbleven kunnen met een vergunning op grond van de regeling nu eindelijk volwaardig gaan deelnemen aan de Nederlandse maatschappij.

Met deze brief wil het NJCM naast het uitspreken van haar waardering voor de regeling en zich tevens haar bezorgdheid uiten over het te restrictief toepassen van de regeling op bepaalde groepen vreemdelingen.

Het NJCM pleit ervoor dat bij het voornemen om iemand op grond van het openbare orde beleid uit te sluiten van de regeling er een kenbare op de individuele zaak toegespitte belangnafweging plaatsvindt, waarbij de betrokkenen de gelegenheid moeten krijgen te reageren op de ingenomen standpunten.

Contra-indicaties en de criteria van openbare orde

Het NJCM maakt zich zorgen over de wijze waarop de contra-indicaties van de regeling zullen worden toegepast, met name de criteria van de openbare orde. De zorgen vloeien voort uit de wijze waarop in bijlage I van de brief aan de Tweede Kamer d.d. 25 mei 2007² wordt overwogen in welke gevallen geen vergunning wordt verleend.

Het openbare orde criterium is tweeledig:

- enerzijds is er de groep mensen die is veroordeeld voor het begaan van een misdrijf³
- anderzijds is er de groep mensen aan wie artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag is tegengeworpen.

Ten aanzien van beide groepen maakt het NJCM zich zorgen over de wijze waarop deze criteria zullen worden gehanteerd.

Het NJCM meent dat er voor de beoordeling van de vraag of openbare orde aspecten een rol spelen niet louter moet worden gekeken naar eventuele aanwezige justitiële documentatie en/of er sprake is van een 1F asiel dossier. In die gevallen waarin eventuele openbare orde aspecten een rol spelen dient een op de individuele zaak toegespitte belangnafweging gemaakt te worden.

Een al te rigide toepassing van het openbare orde beleid zoals dat nu geformuleerd is zal in de ogen van het NJCM met zich kunnen meebrengen dat niet alleen veel van de huidige problemen niet adequaat worden opgelost, maar ook dat er geen recht gedaan wordt aan een groep mensen die al zeer lang, al dan niet rechtmatig, in Nederland verblijft.

Artikel 8 EVRM

De criteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) heeft ontwikkeld met betrekking tot de inbreuken op artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) vormen in de visie van het NJCM een heldere richtlijn voor het maken van de nodige belangnafweging. Uit de arresten Boulif⁴ en het Ünere⁵ volgt dat in ieder geval de volgende aspecten dienen te worden betrokken in de beoordeling⁶:

- de aard en de ernst van het gepleegde misdrijf;
- de duur van het verblijf in het gastland;
- het tijdsverloop sinds het misdrijf en de gedragingen van de betrokkene gedurende die tijd;
- de nationaliteiten van alle betrokkenen;
- de gezinssituaties van de vreemdelingen, zoals de duur van het huwelijk;
- andere factoren die uitdrukking geven aan de feitelijke invulling van het huwelijk;
- de vraag of de (huwelijks)partner op de hoogte was van het misdrijf toen hij/zij met de vreemdeling in het huwelijk trad of de relatie aanging;
- de vraag of er kinderen uit het huwelijk zijn geboren en, als dit het geval is, hun leeftijd;
- de ernst van de moeilijkheden die de echtgenoot(e) zal ondervinden als hij/zij de vreemdelingen zou volgen naar het land van herkomst.
- de belangen en het welzijn van de eventueel betrokken kinderen
- de banden met het gastland en/of de banden, zo die er nog zijn, met het land van herkomst.

Ook in die zaken waarbij niet direct sprake is van een gezinsleven, zal in de ogen van het NJCM een zorgvuldige belangnafweging gemaakt moeten worden. Dit volgt eveneens uit de jurisprudentie van het EHRM⁷. In die gevallen is ook sprake van zeer langdurig verblijf en de opbouw van een (privé)leven waarop mogelijkterwijs een inbreuk wordt gemaakt. Tot slot meent het NJCM dat het beginsel van ne bis in idem bij de toepassing van de regeling niet uit het oog mag worden verloren. In die zaken waar sprake is van een contra-indicatie zijn de betrokkenen reeds gestraft voor hun daden. Hen nu zonder zorgvuldige op de individuele zaak toegespitte belangnafweging een vergunning onthouden zou in de ogen van het NJCM op gespannen voet komen te staan met het beginsel van ne bis in idem.

Samenvattend

Het voeren van een genuanceerd beleid met betrekking tot de uitvoering van de regeling, waarin ruimte is voor het maken van een op de individuele zaak toegespitte belangnafweging, is in de visie van het NJCM noodzakelijk voor een zorgvuldige afwikkeling van de nalatenschap van de oude Vreemdelingenwet. In dat kader dient waar nodig in individuele gevallen het in de Vreemdelingenwet 2000 verankerde uitgangspunt van het voeren van een restrictief toelatingsbeleid te worden verlaten.

Met vriendelijke groet,

Mr. O.P.G. Vos

Voorzitter NJCM

¹ Brief aan TK in het kader van de verkiezingen (22 september 2006), brief mbt kabinetsformatie (15 januari 2007), te vinden op www.njcm.nl

² Brief van de Staatssecretaris van Justitie, 25 mei 2007, DVB/5486336/07. De regeling ter afwikkeling van de nalatenschap van de oude Vreemdelingenwet en het convenant afgesloten met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

³ Hierbij zijn inbegrepen mensen die een transitiee aanbod voor een misdrijf hebben aanvaard.

⁴ Boulif tegen Zwitserland, Europees Hof voor de Rechten van de Mens, d.d. 2 augustus 2001, nr 54273/00

⁵ Ünere tegen Nederland, Europees Hof voor de Rechten van de Mens, d.d. 18 oktober 2006, nr 46410/05, JV2006/417

⁶ Uitsluitend wordt overwogen dat dit geen limitatieve opsomming betreft van de aspecten die in de ogen van het NJCM relevant te worden meegenomen bij de beoordeling. De criteria die uitdrukkelijk worden aangehaald worden genoemd zijn niet uitputtend. De restrictieve belangnafweging zal in de ogen van het NJCM voortliggen en op de individuele zaak toegespit moeten zijn.

⁷ Zie nr. 59 Üner tegen Nederland

Aan Staatssecretaris van Justitie,
Mevr. mr. N. Albayrak

11 juni 2007

Onderwerp: Gezinsleden van IF'ers en de pardonregeling

Geachte mevrouw Albayrak,

Amnesty International deelt de mening van de Nederlandse overheid dat voorkomen moet worden dat Nederland gastland wordt voor oorlogsmisdadigers. Indien er personen worden aangetroffen jegens wie serieuze verdenkingen bestaan dat zij oorlogsmisdrijven hebben gepleegd, moet berechting vooropstaan. Met deze brief willen wij uw aandacht vragen voor de familieleden van personen aan wie artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag is tegengeworpen. Wij hebben begrepen dat deze mensen niet vallen onder de pardonregeling waartoe onlangs is besloten. Amnesty International acht het in beginsel onwenselijk dat de onzekere situatie van de betrokken familieleden voortduurt, en vraagt zich af of er toch geen uitzonderingen mogelijk moeten zijn op deze algemene uitsluiting. Onschuldige partners en kinderen kunnen niet tot in lengte van dagen de gevolgen dragen van de vermeende daden van de vader of moeder.

Wij onderscheiden twee situaties. Allereerst de situatie dat in het land van herkomst op dit moment een regering aan de macht is die de mensenrechten met voeten treedt en er geen of nauwelijks onderzoeksmogelijkheden bestaan om misdaden in het verleden begaan, te onderzoeken. Deze situatie biedt geen enkel uitzicht op een einde van de onzekere situatie.

Vervolgens de situatie dat in het land van herkomst een regering aan de macht is die in staat en bereid is bij te dragen aan het onderzoek naar onderdanen die verdacht zijn van oorlogsmisdrijven of misdaden tegen de menselijkheid die in het verleden zijn begaan. In deze omstandigheden kan mogelijk worden overgegaan tot berechting van de betrokken asielzoeker, al dan niet na overdracht aan het land van herkomst. De partner en de kinderen kunnen in deze situatie mogelijk zonder gevaar terug naar het land van herkomst.

Wij menen dat familieleden van personen ten aanzien van wie uitzetting achterwege wordt gelaten omdat schending van artikel 3 EVRM dreigt, terwijl er geen uitzicht bestaat op een snelle wijziging in het land van herkomst die terugzendend mogelijk maakt, in het bezit gesteld zouden moeten worden van een verblijfsvergunning. Dit is ook het geval wanneer er reeds een aantal jaren verstreken is sinds een nieuwe regering in het land van herkomst aan de macht is gekomen, en dat nog niet heeft geleid tot stabilisatie en uitzicht op uitzetting.

Zoals bekend heeft de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State op 2 juni 2004 (RV 2004.8) een uitspraak gedaan waarin staat dat van de minister kan worden gevegd dat hij beoordeelt of het blijvend onthouden van een verblijfsvergunning niet disproportioneel is. Die uitspraak richtte zich op de betrokken vreemdeling zelf. De Nederlandse overheid heeft in WBV 2004/56 te kennen gegeven geen gevolg te geven aan deze uitspraak. In het WBV wordt overwoogen: 'Het asielrecht is bedoeld om hen die vluchten voor onrecht te beschermen en niet bedoeld voor hen die gerechtigheid ontvluchten.'

Het WBV wijst er daarbij op dat ook de positie van de slachtoffers van deze personen afkomstig uit hetzelfde land die hier te lande bescherming hebben gevonden hier in het geding is. In het belang van de Nederlandse staat wordt geen verblijfsvergunning verleend aan personen die zich schuldig hebben gemaakt aan misdrijven als bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag.

Aan de belangen van partner en kinderen wordt in het huidige beleid geen overweging gewijd. Dat beschouwen we als een missie. Wij menen dat er goede redenen zijn, vanuit bijvoorbeeld het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind om aandacht te besteden aan de specifieke belangen van het kind. Amnesty International is van mening dat de redengeving om partner en kinderen te blijven uitsluiten niet dezelfde kan zijn als die ten aanzien van de betrokken persoon.

Overigens merkt Amnesty International op dat het beleid op zich zelf niet uitsluit en zelfs expliciet toe staat dat aan een partner van een persoon ten aanzien van wie artikel 1F werd tegengeworpen een verblijfsvergunning wordt verleend. Dat maakt ons inziens duidelijk dat degenen die zelfstandig een aanspraak hebben op een verblijfsvergunning die ook verkrijgen. Dat zou met betrekking tot aanspraken op grond van de pardonregeling wat ons betreft niet anders moeten zijn.

Tot slot is Amnesty International van mening dat op Europees niveau overleg zou moeten plaatsvinden over de positie van partner en kinderen van personen ten aanzien van wie artikel 1F Vluchtelingenverdrag werd toegepast.

Voor nadere informatie verzoek ik u contact te doen opnemen met René Bruin, plaatsvervangend hoofd afdeling Vluchtelingen.

Een kopie van dit schrijven doen wij toekomen aan de Minister van Justitie, de heer Hirsch Ballin, en aan de Vaste Commissie voor Justitie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Hoogachtend,

Eduard Nazarski
Amnesty International
Afdeling Nederland

MEMO

13 december 2007

Op 4 juni 2007 schreef VluchtelingenWerk Nederland een brief aan de Tweede Kamer waarin gevraagd werd om een alternatief voor het uitgangspunt van de pardonregeling dat de gezinnen van 1F-ers uitgesloten worden van de regeling. Zeker voor kinderen die zelfstandig voldoen aan de eis van minstens zes jaar onafgebroken verblijf in Nederland is het nu alsnog uitgesloten worden hard. Zij zijn immers op géén enkele wijze mede verantwoordelijk voor de daden van hun ouders). Zeker als ze (binnenkort) zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving is dit een bittere consequentie van deze contra-indicatie bij de voorgestelde regeling. Voor alle gezinsleden is het evenzeer onwenselijk dat ze wel jarenlang in Nederland zijn, feitelijk niet uitgezet worden maar wel uitgesloten zijn van alle voorzieningen.

Inmiddels zijn we alweer een half jaar verder en is er nog geen oplossing gevonden voor het dilemma dat mensen vanwege 1 F geen verblijfsvergunning krijgen, maar ook niet kunnen worden uitgezet vanwege een mogelijke schending van artikel 3 EVRM. Ze blijven dus hier, hun kinderen groeien hier op, maar hebben door het ontbreken van een verblijfsvergunning ook geen mogelijkheden voor het opbouwen van een "normaal" leven. Deze situatie bestaat voor sommige ouders en hun kinderen al ruim tien jaar. Iemand beschuldigen van 1F is een zware beschuldiging daarom is uiterste zorgvuldigheid geboden. VluchtelingenWerk Nederland vindt, net als de UNHCR dat de Nederlandse overheid heel goed onderzoek moet doen voordat iemand het etiket 1 F opgeplakt krijgt. Iemand uitsluiten van internationale bescherming moet gebaseerd zijn op een grondig onderzoek in de individuele zaak en gebaseerd zijn op actuele ambisberichten.

Vooral de aanhoudende kritiek op het ambisbericht uit 2000 over Afghanistan noopt tot actualisering van dat ambisbericht. Het pleidooi van de UNHCR om het ambisbericht over de KHAd/WAD te actualiseren, onderschrijven wij dan ook.

Tegelijkertijd vinden we dat steeds gestreefd moet worden naar strafrechtelijke vervolging van de 1 F'er als uitzetting naar het land van herkomst niet mogelijk is.

Voor de samenleving en voor de gezinsleden van 1F'ers, die niet mede verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor de mensenrechtenschendingen, is het ons inziens ten opzichte van hen onrechtvaardig om ze voor altijd een verblijfsvergunning te onthouden. Natuurlijk bestaat het risico dat de niet uitzetbare 1F'er daardoor de facto kan overleven bij zijn gezin, maar dat weegt ons inziens niet op tegen de nadelen van langdurig illegaal verblijf van diens kinderen in Nederland.

VluchtelingenWerk Nederland

Beste kinderen,

Kort geleden zijn vijf mensen namens de Raad van Kerken in Nederland op bezoek geweest bij de Staatssecretaris van Justitie, mevrouw Albayrak. Tijdens dat bezoek hebben wij onder andere ons best gedaan duidelijk te maken dat wij vinden dat jullie als kinderen van 1 F'ers in aanmerking moeten komen voor het pardon en een verblijfsvergunning zouden moeten krijgen. Wij hebben gezegd dat jullie er in elk geval geen schuld aan hebben!

En we hadden voorbeelden van enkele van jullie die al jaren en jaren in afschuwelijke onzekerheid aan het wachten zijn omdat de rechtzaak tegen een van de ouders buitengewoon traag vordert en soms zelfs helemaal stilstaat. En zo is het bij zoveel van jullie! Wij vinden dat jullie dat niet aangedaan mag worden. De beschuldigden hebben recht op een behoorlijke en voortvarende rechtsgang en jullie mogen van dat lange wachten niet nog eens extra de dupe worden!

Een verblijfsvergunning zal jullie tenminste enige zekerheid voor de toekomst geven om je eigen leven, dat toch al zo ontregeld is, beter te kunnen opbouwen.

De Staatssecretaris heeft ons alle gelegenheid gegeven onze gedachten hierover te uiten en dat heeft ons goed gedaan.

Wel stelde zij dat het heel ingewikkeld blijkt om de rechtsgang te bespoedigen. Ons verzoek nam zij mee. We hopen dat ze er iets mee doet! En als ze het niet doet, blijven we bij haar aan de bel trekken!

Namens de vertegenwoordigers van de Raad van Kerken Nederland

Ferdinand van Melle
Voorzitter van de werkgroep Vluchtelingen

14 November 2007

Dear Minister Hirsch Ballin,

Under the Statute of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees [UNGA Res. 428 (V)], UNHCR has the responsibility to supervise the application of international instruments for the protection of refugees. Article 35 of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees (the 1951 Convention) specifically refers to UNHCR's duty to supervise the application of the provisions of that Convention. Within the European Union, UNHCR works to ensure respect for international legal norms applicable to refugees. UNHCR attaches particular importance to promoting fair and efficient procedures for refugee status determination.

In this letter, UNHCR would like to address the application by the Netherlands of the exclusion clauses contained in Article 1F of the 1951 Convention, in view of the forthcoming debate on this topic in the Second Chamber of the States-General.

It is clear that the rationale of the exclusion clauses is to deprive those who are guilty of heinous acts, including serious common crimes, of international refugee protection, and to ensure that such persons do not abuse the institution of asylum. However, in light of the serious consequences of exclusion for the individuals concerned, these clauses must be applied restrictively, with great caution, and only after a full assessment of each individual case. An individual examination is needed (a) to establish if the nature of the criminal act(s) in question is such as to bring the act or acts within the scope of the crimes enumerated in Art. 1F of the 1951 Convention, and (b) to assess the extent of responsibility for the act or acts of the individual concerned. With certain exceptions, there is generally no basis under Art. 1F for imputing group or collective responsibility for criminal acts, nor for doing away with an examination of individual responsibility.

1. The application of the exclusion clauses of Art. 1F of the 1951 Convention by the Netherlands:

Based on its monitoring experience, UNHCR can confirm what is stated in your letter to the President of the Second Chamber of 13 August 2007, namely that the Netherlands invoke the exclusion clauses of the 1951 Convention more often than other European States.

Specifically, UNHCR observes that the Netherlands authorities invoke the exclusion clauses vis-à-vis Afghan asylum-seekers to a much greater extent than other European States receiving large numbers of Afghan asylum-seekers.

Many cases in which the Netherlands invoke the exclusion clauses concern Afghan asylum-seekers who had been working in the security services KHAD and/or WAD. This appears to be due to the fact that the Country Report of the Dutch Ministry of Foreign Affairs dated 29 February 2000, which focuses on the activities of the Afghan security forces in the period 1978-1992, concludes, without indicating its sources, that: "all NCOs and officers were active in the macabre sections of the KHAD and WAD, and were personally involved in the arrest, interrogation, torture and even execution of suspects".

In a subsequent policy decision, the State Secretary for Justice introduced a rebuttable presumption of excludability for officers and NCOs of the KHAD and WAD applying for asylum in the Netherlands. The exclusion clauses would be invoked in principle, while the burden of proof to exonerate themselves would be on the applicants. Since then, case-law of the first instance

courts and the Council of State has affirmed that the report of the Ministry of Foreign Affairs has the status of "expert advice", and may be relied upon by the State Secretary in taking decisions on asylum applications of Afghan nationals.

In UNHCR's assessment, while the use of a rebuttable presumption of excludability is not in itself contrary to the requirements of the 1951 Convention, the combined use of this procedural device and very broad unsourced conclusions in the Ministry of Foreign Affairs' country report, leads to results which are not fully in conformity with the requirements of the exclusion clauses of the 1951 Convention.

2. The requirement for defining the criminal act and for assessing individual responsibility under Art. 1F of the 1951 Convention:

UNHCR observes that the decision by the Netherlands to invoke the exclusion clauses in relation to Afghan asylum-seekers is not based on individual responsibility, but rather, extends to personnel of certain Afghan government agencies. In these cases there is no (further) examination of the nature of the criminal act(s) in question or the degree of involvement of the individual asylum-seeker concerned, although both elements are in principle required in order to satisfy the exclusion clauses.

The Dutch Aliens Circular section C4/3.11.3.3 contains instructions for the application of the exclusion clauses. On the one hand it introduces the 'personal and knowing participation' test for deciding whether or not a person can be excluded from refugee status, but on the other hand also opens the possibility to designate entire categories of persons as excludable.

The latter option has been chosen in respect of officers and NCOs from the KHAD and WAD. In these cases, once membership in the KHAD or WAD has been established, it falls upon the asylum-seeker to rebut this presumption of excludability.

In 2003, UNHCR published updated Guidelines on the Application of the Exclusion Clauses. These Guidelines emphasize that the criminal act concerned must be one which falls within the scope of crimes stipulated in the exclusion clauses (Art. 1F a-c) of the 1951 Convention, and that the asylum-seeker must be individually responsible for the criminal act before he or she may be excluded. The Guidelines state:

"18. For exclusion to be justified, individual responsibility must be established in relation to a crime covered by Article 1F. (...) In general, individual responsibility flows from the person having committed, or made a substantial contribution to the commission of the criminal act, in the knowledge that his or her act or omission would facilitate the criminal conduct. The individual need not physically have committed the criminal act in question. Instigating, aiding and abetting and participating in a joint criminal enterprise can suffice."

The fact that a person occupied positions of responsibility within a repressive institution does not in itself constitute a reason to assume excludability or to reverse the burden of proof. The UNHCR Guidelines clarify this as follows:

"19. The fact that a person was at some point a senior member of a repressive government or a member of an organization involved in unlawful violence does not in itself entail individual liability for excludable acts. A presumption of responsibility may, however, arise where the individual has remained a member of a government clearly engaged in activities that fall within the scope of Article 1F. Moreover, the purposes, activities and methods of some groups are of a particularly violent nature, with the result that voluntary membership thereof may also raise a presumption of individual responsibility. Caution must be exercised when such a presumption of

responsibility arises, to consider issues including the actual activities of the group, its organizational structure, the individual's position in it, and his or her ability to influence significantly its activities, as well as the possible fragmentation of the group. Moreover, such presumptions in the context of asylum proceedings are rebuttable."

An important difference between the instructions in the Dutch Aliens Circular and the UNHCR Guidelines, lies in the fact that the Guidelines stress the need, even where a presumption of responsibility arises, to have regard for an individual's actual position within a group. The Aliens Circular, on the contrary, foresees that categories of persons may be excluded on the basis of their association with a particular government institution, unless the individual concerned is able to show that his case constitutes a significant exception (significante uitzondering).

3. Basic rules of fairness and burden of proof UNHCR observes that in the application by the Dutch authorities of the exclusion clauses in cases of Afghan asylum-seekers, there is a legal presumption in favor of the authorities, based on information available only to them.

Although the Dutch Aliens Circular refers to "authoritative and freely accessible reports" as a basis for determining excludability, it would seem that the current practice in regard to Afghan asylum-seekers does not conform to that approach. The application of the exclusion clauses to Afghans who were officers and NCOs of the KHAD/WAD is based on the February 2000 report by the Ministry of Foreign Affairs, which does not cite any sources for its conclusion that "all NCOs and officers were active in the macabre sections of the KHAD and WAD and were personally involved in the arrest, interrogation, torture and even execution of suspects."

In view of the expert status of the Foreign Ministry's reports in asylum procedures, concrete indications from objective sources have to be provided to establish doubt about the veracity of the report or to establish a significant exception. This requirement, together with the absence of sources for the conclusions which are drawn in the February 2000 report on Afghanistan, leads UNHCR to believe that the burden of proof placed on the individual concerned is of a too heavy nature.

With respect to the burden of proof, the UNHCR Guidelines specify:

"34. The burden of proof with regard to exclusion rests with the State and, as in all refugee status determination proceedings, the applicant should be given the benefit of the doubt...."

"36. Exclusion should not be based on sensitive evidence that cannot be challenged by the individual concerned. Exceptionally, anonymous evidence (where the source is concealed) may be relied upon but only where this is absolutely necessary to protect the safety of witnesses and the asylum-seeker's ability to challenge the substance of the evidence is not substantially prejudiced. Secret evidence or evidence considered in camera (where the substance is also concealed) should not be relied upon to exclude. Where national security interests are at stake, these may be protected by introducing procedural safeguards which also respect the asylum-seeker's due process rights."

UNHCR would urge the Netherlands Government to review its current procedures for applying the exclusion clauses to Afghan asylum-seekers, in particular with regard to use of the Ministry of Foreign Affairs' report of February 2000, which forms the basis for the application of the exclusion clauses to the entire group of persons who have served as officers or NCOs in the Afghan security forces (KHAD/WAD) in the period 1978-1992.

UNHCR believes that it should be possible to establish an updated report which, on the basis of new and transparent research, would shed light on the kinds of criminal acts which may fall

within the exclusion clauses and the profile of persons who should be held responsible for such acts while serving in the afore-mentioned security forces.

UNHCR hopes that this letter contributes to a fruitful debate on the Netherlands' policy with regard to the application of the exclusion clauses. I have taken the liberty to share a copy of this letter with interested members of the Second Chamber of the States-General, and with UNHCR's non-governmental partners in the Netherlands.

Yours sincerely,

Judith Kumin
Regional Representative
UNHCR
Regional Representation for the Benelux
and the European Institutions

Ik heb recht op mijn eigen rechten

*De eigen rechtspositie van
kinderen met een 1F-ouder*

colofon

Deze brochure is een uitgave van
Justitia et Pax en
Defence for Children International.

Oplage: 300 ex.

Opmaak: Artwize, Charlotte Boersma

Druk: Salsedo Breda

Foto's: Kees Bakker fotografie

Eindredactie: Carla van Os

Deze brochure kwam tot stand dankzij een financiële bijdrage
van Justitia et Pax Nederland en van drukkerij Salsedo Breda.

drukkerij **Salsedo**

Zandbergweg 45 · 4818 LJ Breda · T 076-5200210

F 076-5309005